

Domoljub

V Ljubljani, 24. novembra 1937

Leto 50 • Štev. 47

Izseljenci - naš narodni problem

Izseljenci!? Kaj nas briga? Sami zase naj akre! Zakaj so pa šli v tujino? Doma naj bi bili ostali!

To je bila miselnost našega naroda vsa leta našega izseljenstva in sicer ne samo preprostega ljudstva, temveč tudi vseh vodilnih krogov. Može, ki so čutili in gledali to vprašanje drugače, so zato stali pred mogočnim in težkim problemom, kakor visok trdnjavski zid je stala pred njimi ta narodna miselnost, zato pa že pred 30 leti, ko je bila ustanovljena v Ljubljani podružnica Rafaelove družbe, niso mogli doseči tistih uspehov, kakršne bi pri drugačni miselnosti naroda prav gotovo dosegli.

Svetovna vojna je ubila tudi podružnico Rafaelove družbe. Po vojni se je tok izseljenstva še povečal. Ko bi Združene države Amerike ne bile tako kmalu, že l. 1922, zaprle svoja vrata, saj bi nam bilo ušlo tja polovico naroda.

L. 1927. se je drugič ustanovila Rafaelova družba. Narod kot tak je imel s svojim izseljenstvom že drugačne skušnje kot l. 1907. Po vojni se je zelo veliko izseljencev vrnilo domov na obisk, veliko tudi za stalno. Takoj prva leta po vojni, ko je sestradan in izmozgan do kosti in ubožan in prevarjen stal naš kmet skoraj na razvalinah svojega gospodarstva, so izseljenci polnili cele parnike z zaboji obleke in živil, pošiljali ne milijone v dinarjih, temveč milijone v dolarjih in preplavili Slovenjo z denarjem. Reklo se je, »da je denarja kot pečka. Vse to so bili sami pristradani in prigrarani izseljenski žulji.

All se je pa miselnost naroda glede izseljenstva tedaj spremenila? Tako malo, da lahko rečemo, nič. Rafaelova družba je stala zato pred istim trdnjavskim zidom izseljenecem sovražne ali vsaj indiferentne miselnosti naroda. Ta miselnost naroda se je posebno jasno odsvitala v našem časnikarstvu. Zastoni si iskali po našem dnevnem, tedenskem ali mesečnem časopisju sledov zanimanja za naše izseljence. Da, tako daleč je prišlo, da je Rev. Jakob Černe, slovenski župnik v Amerikanskem Slovincu zaklical: »O, mati domovina, zakaj si nas tako pozabila? Ali nisimo mar več Tvoji otroci?«

Po desetletnem neumornem delovanju Rafaelove družbe, se zdi, da je led med našim narodom prebit in da zanimanje med našim narodom vidno raste, zlasti med našo mladino, ki skuša pravilno doumeti važnost izseljenskega vprašanja. K temu prebujanju je brez dvoma veliko pripomogla vsakoletna izseljenska nedelja, ki jo bomo letos dne 28. novembra obhajali že sedmič. Tudi

letos bo šel na izseljensko nedeljo glas in molitve za naše izseljence po vsej Sloveniji in državi. Koliko joka in solz se bo prelilo po naših domovih ob spominu na rodno kri, ki jo zdaj brosrčno pije mrzla tujina. Nad pol milijona naših izseljencev bo na izseljensko nedeljo v duhu pod rodnim krovom. O, ko bi mogli vsi stotisoči spregovoriti. Koliko obupnih krikov in prošnja bi se razlegalo po naši domovini! Mislim, da bi tega glasu ne mogel preslišati noben zaveden Slovenec. O, ko bi mogli vsi prelistati arhiv in debele svežnje pisem, ki jih vsak dan prejema Rafaelova družba od naših rodnih bratov in sester iz tujine! Vse drugače bi umevali delo in ljubezen Rafaelove družbe, ljubeče in skrbne matere naših izseljencev.

Rafaelova družba z žalostjo in velikim strahom opaža, kako nam na sto tisoče rodne krvi v tujini umira versko in narodno. Veliko je že za vedno zamujenega, toda marsikaj še lahko rešimo, če vsi, narod kot celota primemo krepko za delo, pomagamo moralno in gnotno Rafaelovi družbi, ki v imenu našega naroda rešuje, kar se še rešiti da.

Ce pomislimo, da je danes v tujini nad pol milijona naše krvi, poleg tega pa imamo za mejami na Primorskem, Koroškem in Madžarskem 720.000 Slovencev, ki so bili nasilno odrezani od našega narodnega telesa, potem vidimo, da živi izven državnih meja nad 1.200.000 Slovencev. To je ogromna številka za naš mali slovenski narod in mora dati vsakemu izmed nas veliko misliti.

Rafaelova družba, ki želi pritegniti k reševanju izseljenskega vprašanja najširše plasti našega naroda, si je letos ustanovila »Izseljensko zbornico«, kjer bo polne roke dela za vse, ki ljubijo izseljence. K sodelovanju vabimo prav vse, zlasti pa našo mladino.

Verska oskrba naših izseljencev

Ko obhajamo letos dvanajsetletnico rojstva sv. Cirila je prav, da si pokličemo v spomin, kako velika dobrota je sv. vera. Sv. brata Ciril in Metod sta bila prepričana, da ne moreta napraviti slovanskim narodom večje usluge, kakor če jim prižgeta luč sv. vere.

Vera sta smatrala za temelj narodne sreče. Na tej podlagi sta potem osnovala vse svoje delovanje za blagor in napredek slo-

izseljenska zbornica je zadnji poskus in kažipot pravičnega razumevanja izseljenskega vprašanja in njenega reševanja. Rafaelova družba želi imeti svoje postojanke po vseh farah, občinah in tudi po vseh večjih vaseh širom Slovenije. Povsod naj bi bili ljudje, ki bi budili naš narod za izseljence, ki so krl naše krvi in udje našega narodnega telesa.

Kako naši izseljenci ljubijo svojo rodno grudo, nam najlepše povedo denarne pošiljke, ki jih je naša domovina prejela od njih. Poslali so nam — po poročilu Narodne banke v Zagrebu:

Leta 1929	887,6 milijona din
" 1930	937,5 "
" 1931	573,1 "
" 1932	206,4 "
" 1933	122,3 "
" 1934	119,8 "
" 1935	192,0 "
" 1936	214,4 "

S tem poslanim denarjem so naši bratje in sestre v tujini rešili nad polovico slovenskih demov pred — bobnom.

Na letošnjo izseljensko nedeljo se bodo po vseh naših cerkvah pobirali prostovoljni prispevki za Rafaelovo družbo, da bo mogla svoje težko in važno delo vršiti. Podprimo to Družbo, saj bomo z tem koristili izseljencem in tudi sami sebi. Naše geslo bodi: Ljubezen za ljubezen. Naši izseljenci so nam poslali že na milijarde dolarjev, zato hočemo tudi mi zanje nekaj žrtvovati. To ljubezen jim bomo najlepše povrnili s tem, če bo vsak izmed nas daroval Rafaelovi družbi vsaj en dinar.

O, naj doseže letošnja izseljenska nedelja to, da se bomo vsi, prav vsi zavedli, predvsem pa naši vodilni krogi, da naši izseljenci niso nič drugega in nič drugo, kakor — mi na tujem, da je izseljensko vprašanje samo naše lastno versko, narodno, državno, gospodarsko, delavsko, trgovsko, obrtniško, politično vprašanje, — da vprašanje našega srca, našega razuma in naše krvi.

vanskih narodov. Na tej podlagi sta tudi zasnovala našo narodno kulturo in književnost. Vzpredno z vero sta nam prinesla tudi krščansko izobrazbo.

To dvoje: vera in izobrazba, je torej dragocen zaklad, ki sta nam ga zapustila sv. brata. S tem zakladom obdarovani so se v teku zadnjega stoletja izselili iz naše mile Slovenije v tujino naši bratje in sestre. Izselilo se jih je nad pol milijona. Ogromno število, kajne za naše skromne razmere!

Ne smemo se torej čuditi, da že tu in tam tone naša kri v morju drugih večjih narodov

V vsako hišo Domoljuba!

kakor »majhna kapljica v morju«. — Z velikim zanosom so se naši odpravljali in se še odpravljajo v tujino. Zlate gradove so si zidali v domišljiji, ki so se pa, žal, le prehitro izgubili — v nič. Prevelike upe in nade so stavili v novo »domovino«! Kje so ostali ti lepi zaslužki, kje je dana možnost misliti na prihranke za starost, kje je tisto lagodno življenje, o katerem se je toliko sanjalo v domovini? — Vsega tega ni. Pač pa težko in naporno delo, izkoriščanje od strani delodajalcev — skratka — trd vsakdanji kruh. Poleg tega se je naselilo v srce še domotožje.

Pravijo, da imamo mi Slovenci še prav posebne razvit čut za domotožje. Posledica tega je, da se nam zdi tujina še bolj pusta, kakor je morda v resnici.

Ko sem nekoč potolčil to zadevo nekemu g. župniku, mi je dejal: »Odkar sem bil pri vas tam doli na jugu pred leti, videl vašo lepo domovino, si ogledal vaše lepe cerkvice ter slišal vaše lepo večglasno petje, opazoval vaše liturgične obrede — tedaj mi je postalo jasno: Slovenec se nikdar ne bo mogel sprijazniti z našimi razmerami. Posledica tega je, da naši izseljenci včasih še prav hitro izgube smisel za cerkev in versko življenje sploh.

»Saj bi rad šel k pridigi«, mi je dejal neko pri velikonočnem misijonu v Nemčiji. — »Od začetka, ko sem prišel sem, nisem besedice razumel, sedaj sem se pa odvalil hoditi v cerkev.« Nič se ne smeč čuditi ako prideš v tako hišo in te družina sprejme nekako v zadregi, kakor bi hoteli reči: kaj pa je tebe treba bilé!

Tudi ti bo morda ta ali oni, ki je bolj »korajzen« in organiziran v nasprotnem taboru zaklical: Vera je neumnost! Zame ni Boga in ne hudiča!

Ako tako resno premislimo to žalostno propadanje verskega čuta naših izseljencev, se mi zdi, da tudi nas zadenejo besede apostola sv. Pavla, katere je zapisal v svojem pismu Timoteju (2/8—8): »Ako kdo za domačo nima skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernikov.«

Ker je vera edini zanesljivi kačipot skozi življenje, edina tolažba v križih in težavah in trdna podlaga srečnega zasebnega, družinskega in javnega življenja zato bodi od sedaj naprej naše geslo: Pomagati tudi tistim našim bratom in sestram, katerih ni tukaj.

Kakšna sramota za naš narod, ako pustimo propasti tiste, kateri so prisiljeni po socialnih razmerah morali zapustiti domovino in iti v tujino. Nič se v zgodovini nas ne bi mogel pred svetom opravičiti.

Kako pa jim naj pomagamo, — boste dejali — ko so pa tako daleč od nas?

Več načinov je danih, eden najbolj siguren je gotovo molitev za naš »izseljeniški misijon«. Drugi pa tudi zelo važni, da postanemo člani Rafaelove družbe, ter podpiramo to idejalno ustanovo tudi gmotno po svojih skromnih močeh. Stanje naših izseljencev danes ni nikakor rožnato, ne v verskem, narodnem in gmotnem oziru.

Vse naše izseljenstvo se mi zdi, oprostiti primeri — kakor pokopališče živo pokopanih, ki nam ob dvanajsti uri neprestano kliče in prosí za pomoč, katerih klic pa smo, žal, tolikokrat preslišali.

Ce bi komu rešili življenje, kako bi nam bil hvaležen. Kako nam bodo hvaležni šele »krat naši bratje in sestre v tujini, ako jim bomo rešili njih duše.

Kdo je gospodar šolskih stavb

Ljubljansko »Jutro« je priobčilo novico, da se je sokolsko odposlanstvo te dni zgledilo pri prosvetnem ministru v Belgradu. Če je poročilo »Jutra« resnično, je g. prosvetni minister odposlanstvu zagotovil, da bodo v bodoče vse šolske zgradbe sokolstvu popolnoma na razpolago. Ta novica nam daje pobudo k sledečemu, povsem mirnemu in nepristranskemu razmišljanju.

Po novem šolskem zakonu, ki mu »klerikalci« nismo bili očetje, ima upravna občina toliko šolskih okolišev oziroma šolskih občin, kolikor je šolskih poslopij. In res so upravne občine zadnja leta prepisale svoje tozadevne posestne pravice novoustanovljenim šolskim občinam. Šolske stavbe s premičnim in nepremičnim premoženjem so po § 37. šolskega zakona last šolskih občin, ki jim gospodarijo od ljudstva izvoljeni krajevni šolski odbori. Po § 114. šolskega zakona mora krajevni šolski odbor strogo paziti, da se tako šolsko poslopje, kakor tudi šolsko premoženje sploh vzdržuje v dobrem stanju, za kar je krajevni šolski odbor šolski občini oziroma predpostavljeno državni nadzorni oblasti tudi materialno odgovoren. Ker niti nam, niti komurkoli v ljubi Jugoslaviji ni znano, da bi bila narodna skupščina kdaj sklenila razlastitveni zakon, po katerem bi država proglasila šolska poslopja za svojo last, je več kot jasno, da je edina zakonita ustanova, ki lahko — seveda brez kvare za šolski pouk — razpolaga s šolskimi poslopiji — od ljudstva izvoljeni krajevni šolski odbor in nihče drugi.

Druga je pa ta-le: Po ustavi so vse priznane vere v državi enakopravne in bi smiselno morale biti v svojem delovanju enako zaščitene in upoštevané od državne oblasti. V nobenem primeru bi

ne smeli s svojimi ukrepi metati katerikoli cerkvi in torej tudi ne katoliški polen pod noge, zlasti ne v načelnih verskih vprašanjih.

Zdaj pa pomislite sledeče: Jugoslovanski škofje, pri nas v verskih vprašanjih odločilne osebosti, so neizpodbitno dokazali, da je po jugoslovanskem sokolstvu sprejeta Tyrševa miselnost v ostem nasprotju z načelnimi nauki katoliške vere in Cerkve.

slovenski katoličani odločno zahtevamo, naj se nam pod :

sokolsko firmo, ne vsiljuje na noben način to, kar mi kot zvesti sinovi svojega naroda in kot neomajni poborniki katoliške Cerkve v imenu najbolj preprostih človeških pravic odklanjamo z vso odločnostjo.

Nismo tako ozkostrčni, da bi ne priznali Sokolu pravice do obstoja, čeprav je splošno znano, kakšno stališče zavzemajo pripadniki slovenskega sokolstva do vsega, kar je naše: slovensko in katoliško. Ker pa tudi v Sloveniji ne manjka ljudi, ki drugače mislijo kot večina

GOSPODARJI   GOSPODINJE!
MANUFAKTURNA TRGOVINA
Janko Češnik
LJUBLJANA - LINGARJEVA UL.
Vam nudi vsakovrstno oblačilno blago po najnižjih cenah. Velika izbira blaga za uvestine opreme!
Najnovejša avilensko rute in šerpe!

»Zobobol...«

se lahko olajša z nekoliko tabletami Veramon. Veramon, ki je zasnovan na znanstvenih predpisih, prežene bolečino, a je obenem popolnoma neškodljiv.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 in 20 tabletami.

Uglas. reg. poš. št. 47 od 20. 1. 1933.

slovenskega naroda, naj se tudi ti svobodno vzgajajo za sokolske vrste. Če jim pa manjka sokolskih domov, naj si jih sezidajo, toda s svojim denarjem, kakor je tudi slovenski katoliški narod zgradil lepa podeželska prosvetna ognjišča z lastnimi sredstvi in z lastnimi žulji, ne pa z neprostovoljno pomočjo državnih, banovinskih in občinskih grošev, kakor je to zahteval in še zahteva Sokol, ker ogromna večina našega naroda prostovoljno podpore za tako sokolstvo, kakršno je slovensko, odločno odklanja.

Solska poslopja, last šolskih občin, pa naj se brez ozira na desno in levo uporabljajo za to, za kar jih je slovenski davkoplačevalec sezidal.

Kako gospodarijo rdeči v Španiji

Neka nizozemska brošura prinaša izpričane številke krvave vojne v Španiji. Od julija 1936 do maja 1937 je bilo v samem Madridu umorjenih 63.200 oseb, število vseh umorjenih v celi državi cenijo na 600.000 oseb. Od teh je duhovnikov 16.750, v devet škofijah so porušene vse cerkve, drugod večina požgana. Nizkotnost postopanja rdečin z ujetniki in neoboroženim ljudstvom kažejo sledeči slučaj: V Kartageni so 170 Francovih oficirjev zvezanih vrgli v morje. V Posadisu so onečastili vsa vaška dekleta; v Grinonu so prisilili redovnice, da so razcapane in nage korakale pred komunističnimi demonstranti. A so še hujša grozodejstva, katere je težko opisati. — Dokaz so za to, kako upravičen je bil klic španskih nadškofov in škofov, ki so v fuljskem pismu ves katoliški svet opozorili na strahoto španske vojne in na izrazito protiverako nastopanje španskih komunistov.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Zagrebški nadškof pomočnik dr. Stepi-nac, splitski škof Bonafatič in križevaški škof Njaradi so obiskali v Belgradu celo vrsto mi-nistrstev in posredovali radi raznih vprašanj. Casnikarjem pa niso hoteli bogvedaj povedati o svojem potovanju.

d Za nadzornika srednjih šol v Sloveniji je imenovan g. prof. Marko Bajuk. Bog daj srečo!

d Za banskega šolskega nadzornika je ime-novan g. Milko Jeglič, profesor na učiteljskišči v Ljubljani. Bog daj srečo!

d Novi okrajni šolski nadzorniki. Postav-ljeni so novi okrajni šolski nadzorniki v Slo-veniji: za radovljiški okraj Boris Grad, učitelj na Bledu, za drugi šolski murakosoboški okraj Aleksander Nerin, učitelj v Gančanih, za drugi celjski šolski okraj Ambrozij Rusjan, učitelj v Ptujju, za drugi šolski okraj v Mariboru Anton Senica, učitelj, dodeljen prosvetnemu mini-strstvu.

Odvetnik Niko Lenček

je otvoril 22. novembra t. l. svojo odvetniško pisarno

v Škofji Loki

na Mestnem trgu št. 6 (Koceljjeva hiša)

d Po 23 letih se je vrnil iz Rusije Andrej Jelenc iz Zavrha. S seboj je pripeljal tudi svojo ženo in dva otroka, starejši sin pa je moral ostati v Rusiji, da odsluži svojo vojaško dolžnost. Na smledniškem pokopališču stoji spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Nanj je vklesano tudi ime Andreja Jelenc iz Zavrha... Gotovo ni Jelenc zadnji, ki so živega uvrstili med mrtve žrtve sve-tovne vojne.

Andrej Jelenc iz Zavrha, ki se je po 23 letih s svojo družino vrnil iz ruskega ujetništva.

DOMAČE NOVICE

d 50-letnica smrti slovenskega pisatelja Frauca Levstika nas spominja, da je bil Levstik kot književni, kritični in politični veleum najbistejše utelešenje boja za slovensko narodno samobitnost in za politično obliko te samobitnosti, za »združeno« Slovenijo. V tem nam je bil Levstik vzor in nam mora še biti s svojo brezobzirno zahtevo po resnici in čistosti vsega javnega življenja.

d Spomenik Jožetu Resselu so preteklo nedeljo odkrili v Ljubljani. Ressel je bil po rodu Čeh, vendar je deloval pri nas. Zivel je med leti 1793 in 1857. Postal je mož svetovnega slovesa, ker je iznašel ladijski vijak, ki je prav za prav tudi osnova premikanja zrakoplovov. Čast, komur čast!

d Načrt pavšaliranega plačevanja trošarine na vino izdelujejo v kmetijskem ministrtvu.

d Znana izvozna družba »Prizad« je zni-žal cene pšenici na 157 do 168 din. Prej so se gibale cene med 164 in 170 din. V trgovinah se znižanje še prav nič ne občuti. Z zvišanjem gre pa tako hitro! Če pšenica le za paro poskoki je moka še isti teden kronico dražja.

d Dnevnice delavstvu držav. prometnih ustanov je nekoliko povišala dr. Stojadinovi-čeva vlada in sicer z veljavnostjo od 1. no-vembra 1937. Zvišanje mezd bo zahtevalo na leto 22 milijonov din.

d Preselitev vložišča na ljubljanskem ma-gistratu. Starinsko magistratno poslopje, kjer so nastanjeni nekateri mestni uradi, prizadeva strankam s svojimi številnimi hodniki in stopnicami precej pregljavice. Največ imajo stranke opravka z vložiščem, ki so ga doslej čisto iskale po vsem magistratu. Zdaj so preselili magistratno vložišče iz II. nadstropja v pri-zemlje in bo uradovale takoj pri vходу na magistrat (Mestni trg h. št. 27). Za stranke bo ta sprememba gotovo zelo ugodna.

d Sava narašča. Zaradi dežja v Sloveniji in v drugih severnih krajih države ter zaradi tavanja snega so vse vode proti sredini države hitro narasle, najbolj hitro pa narašča Sava, tako da so kraji v Slavoniji in okoli Belgrada v veliki nevarnosti pred povodnjami. Nevarnost je tem večja, ker naraščajo tudi Drava, Tisa in Donava.

d Urbanča so pa le prišli. Iz Kostanjevice je prišlo poročilo, da je znan razbojnik Jože Urbanč padel živ v roke orožništvu iz Kosta-njevice. V hlevu neke pristave sta ga pred dne-vi ob 1 popoldne aretirala orožniški narednik Klementič in podnarednik Mandelc. Jože Ur-banč je že pred leti zagrešil veliko zločinov, ropov in tatvin na Dolenjskem. Pred sodiščem v Novem mestu je bil obsojen na 25 let težke ječe, in sicer zaradi enega zločina na 10 let in zaradi drugega na 15 let. Bil je eden najbolj nevarnih roparjev, kar jih Dolenjska pozna. Sprva je bil zaprt v mariborski kaznilnici, ker pa je bilo tam nevarno, da bi pobegnil, so ga poslali v kaznilnico v Niš, odkoder pa se mu je končno le posrečilo pobegniti. Urbanč se je priklatil po svojem begu iz niške kaznilnice na Dolenjsko ter je takoj pričel z ropi na debelo v novomeškem, krškem, brežiškem in šmar-skem okraju. Med ljudmi so nastale že kar prave legende o njem, češ da je zaščitnik za-

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

tiranih in da ropa le bogate. Resnica je seveda malo drugačna, ker je Urbanč med drugim na-padel celo svojega lastnega brata, napadal pri svojem begu tudi revne ljudi, kadar je bil v sili. Zagrešil je več zelo posrečenih vlomov. Dolenjsko prebivalstvo je bilo v velikem strahu pred razbojnikom Urbančem ter se bo sedaj oddahnilo. Orožnikom iz Kostanjevice pa čestitamo k temu uspehu.

d Katastrska uprava v Škofji Loki. Vse prebivalstvo škočljeloškega okraja opozarjamo, da je s 15. nov. začela poslovati katastrska uprava v Škofji Loki in zato v teh poslih ni treba več hoditi v Kranj.

VINA Vam nudi Centralna vinarna, Ljubljana, v svoji posodi najugodnejšo.

d Prvič je zagorela električna luč v Do-bovi pri Brežicah na Martinovo nedeljo, kar so tamonjšni prebivalci slovesno praznovali. Z elektrifikacijo Dobove, ki leži že kot obmejna občina ob hrvaški meji, so banovinske elek-trarne svoje delo v tej smeri končale. Tisti ve-čer sicer še ni zagorela elektrika pri mostu čez Sotlo, vendar se bo tudi to v prihodnjih mesecih zgodilo in bo s tem zaključen en del banovinskega elektrifikacijskega programa.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Franz-Josef« vode.

d Elektrifikacija Brežic. Ker brežiška ob-čina še doslej ni sklenila s banovinskimi elek-trarnami pogodbe glede priključka na bano-vinsko električno omrežje, se je našla menda druga rešitev. Banovinske elektrarne so nam-reč začele graditi na svetu boinišnice v Bre-žicah transformatorsko postajo, na katero bo-do priključile več okoliških vasi, kakor tudi

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakro-tisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Led se bo stajal

Največji udarec, ki je zadnja leta zadel naše gospodarstvo, zlasti pa slovenskega malega varčevalca, je bila nelikvidnost naših denarnih zavodov. Kar čez noč so zamrznilo po denarnih zavodih vse vloge. Tudi za največjo silo ni bilo mogoče dobiti denarja, ki ga je človek prihranil za slabe čase in ga izročil denarnemu zavodu v varstvo.

Tu ne maramo še enkrat ponavljati razlogov, ki so do tega privedli, saj smo to v našem listu že neštetokrat razložili. Ni krivda na združništvu, da je do tega prišlo. Slični slučaj se so po vojni pojavili prav v vseh državah. To je eno. Drugo pa je, da bi pri nas že davno lahko vpostavili likvidnost denarnih zavodov, če bi bilo pravočasno dovolj dobre volje pri onih, ki so o tej stvari lahko odločali.

Povsod po svetu je denarnim zavodom priskočila na pomoč država in tako so povsod lažje udarec lahko in hitro preboleli. Pri nas se pa daleč nobena vlada ni hotela lotiti tega vprašanja. Šele sedanja vlada je stvar resno vzela v roke. Najprej je izdala primerne zakone, s katerimi je črtala del kmečkih dolgov in tako rešila mnogo kmečkih gruntov goto-

vega propada. Zdaj pa smo dobili iz Beograda vest, da je že izdelan pravilnik, ki bo uredil, kako bodo naši denarni zavodi zopet lahko začeli izplačevati vlagateljem njihov denar. Po dolgih premišljevanjih in razgovorih se je vlada odločila, da bo po svojih denarnih zavodih dala zadrugam velike kredite po ugodnih pogojih. Tako bo zopet prišla v naše denarne zavode gotovina in z njo zaupanje, katero je tako padlo. Za danes ne maramo o tej stvari obširneje poročati, ker nimamo še vseh točnih uradnih podatkov v rokah. Bomo pa o tem v našem listu še obširno pisali in vse, kar bo zanimalo vlagatelje, točno razložili.

Za danes lahko samo to rečemo, da si je sedanja vlada pri naših vlagateljih, ki jih je ogromno število, s tem, da je omogočila delovanje denarnim zavodom, pridobila največje zaupanje in hvaležnost. Vlagatelji pa bodo zato v upanju, da se bodo razmere v naših denarnih zavodih kmalu obrnile na bolje, potrpeči še nekaj časa, ko so morali dolga leta čakati brezuspešno in brez upanja, da se bo ta stvar kdaj uredila.

posamezne konsumente električnega toka v Brezicah samih.

d Slabo vreme v Bosni. Po vsej Bosni je pretekli teden na gosto snežilo. Padla je tudi toplota na 7 stop. pod ničlo. Okrog Sarajeva in na bližnjih višinah je namedlo že preko pol metra snega. Obilica snega je povzročila, da so vse bosanske reke močno narasle in preplavile nižje ležeče obrečne predle. Zlasti je mnogo škode povzročila reka Bosna. — Lonjsko polje, kjer ob vsaki večji količini padavin voda preplavi kotlino, je danes spet pod vodo. Reke in rečice so se razlile, da je pod vodo preko 100.000 juter plodne zemlje. Med hišami v vaseh ter med posameznimi vasmi se mora promet vršiti le s čolni. Povrh vsega tega se pa še boje, da bo še hušje, če se dvigne tudi Sava ter s tem ne samo prepreči odtekanje vode, temveč pritisne z novimi masami vode. Reka Lonja, po kateri se polje imenuje, se je dvignila za 3 in pol m nad običajno visokostjo.

d Pri Črnogorkah ne gre kar tako. Nos je hotela odrezati svojemu oboževatelju, ki jo je hotel zapustiti, Črnogorka Vukosava Malikovič. Dolga leta se je razumela z Radomirom in čakala, kdaj jo bo vzel za ženo. Radomir se je izgovarjal s tem, da nima službe. Ko jo je pa pred dnevi dobil, ni hotel več slišati o ženitvi. Užaljena ga je Vukosava počakala na cesti in skočila proti njemu z velikim mesarskim nožem, da bi mu odrezala nos. Vendar ji namen ni uspel, ker se je je fant vendarle za enkrat ubranil.

d Pravilnik o zavarovanju za onemoglost in smrt delavcev, ki so stari preko 70 let ter so bili člani delavskih zavarovalnih zavodov še pred vojno, so dogotovili v Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Zadnji pravilnik o zavarovanju za onemoglost je delavce z nad 70 leti starosti izvzel, čeprav bi ne smeli kratkomaletno prepuštili usodi delavce, ki so zelo stari, povrh tega pa so bili dolga leta zavarovani. O izgotovljenem pravilniku bo sklepalo ravnateljstvo SUZOUR-ja v kratkem.

d Slišim besede, a dejanj se mi hoče. O pokojniškem zavarovanju zasebnih nameščen-

cev v vsej državi pišemo že dve leti. Zdaj bo menda o tem sklepal ministrski svet. Tako je povedal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetkovič v Somboru. Prav tako se bo vlada še bavila s pokojniškim zavarovanjem časnikaarjev, od katerih so danes zavarovani edinože Slovenci in v Dalmaciji živeči časnikaarji.

d Tudi v Ljubljani gosta megla. Za november tako značilna ljubljanska megla je nastopila oni teden s svojo značilno vlago. Dopoldne je bilo še kolikor toliko jasno, proti tretji in četrti uri pa je megla zatemnila vse mestne ulice, tako da si komaj videl ped pred sabo. Posebnost za Ljubljano pa je to, da so bili mestni deli severno Gradu in Rožnika bolj zamegljeni kakor južni deli. Barje je bilo na primer najmanj zamegljeno.

d Odškodnina za preliv krvi. Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja v Bel-

Preberil

Z uporabo „Pakka“ in „Osoma“ se je po- višala molznost pri prvi kravi dnevno za 2½ litra, pri drugi za 8½ litra, pri tretji za 3 litre, pri četrti za 5 litrov mleka, dočim se je istočasno pri drugih kravah (ki niso dobivale preparatov) zmanjšala molznost za ½-1 litra dnevno.

J. Ujdbinac, zvezni kontr. asistent pri Živi- rejski zadrugi, **Šišjavič.**

Navodila daje zastoj

„KAŠTEL“ d. d., Zagreb 6, poštni predal 50

gradu je za splošno bolnišnico v Ljubljani odobrilo cenik, po katerem se bodo odslej za računalve poleg običajnih oskrbnih stroškov tudi pristojbine za kri, ki jo bodo zdravniki med zdravljenjem ordinirali posameznim bolnikom. Oproščeni so teh pristojbin vsi državni, samoupravni in banovinski uslužbenci ter siromašni državljani. Zasebnikom z lastnim imetjem se bodo zaračunavale pristojbine po višini predpisanege jim letnega davka, upoštevajoč tudi dejstvo, kolikokrat je bila dotičnemu bolniku oddana kri v toku iste bolezni.

d Za pravo viteštvo. Krški škof dr. Srebrnič je poslal nedavno sokolskemu glasilu »Sokolskemu glasniku« pismo, v katerem graja sliko, ki je bila v tem listu objavljena. Slika je namreč predstavljala naračtavnice v ne preveč dostojno krojenih oblekah, kar pa gotovo ni v skladu z moralno in dostojnostjo. Škof Srebrnič graja to nedostojnost in napoveduje še nadalje boj nenravstvenosti, pa naj najde ta svoje povzročitelje kjerkoli.

d Živi zajci za inozemstvo. Žive zajce so začeli na veliko loviti v obširnih loviščih v Medjimurju, da jih potem pošiljajo spet žive v inozemstvo. Tak lov je posebne vrste. Gonjači vlečejo do 1000 m dolgo raztegnjeno mrežo, njim nasproti pa gonijo gonjači divjačino. Prestrašeni zajci ne vidijo razpete mreže in se zato vanjo zaletajo, kar pa zajce še mnog bolj zmeša. Ves plen pokupi znana trgovina z divjačino Vajda v Čakovcu, ki žive zajce prodaja v Švico, Nemčijo in Francijo, kjer jih porabijo nato za razploditev v domačih loviščih.

d Nova katoliška gimnazija. Katoliško gimnazijo hoče odpreti škofijski ordinariat

KULTURNI KOTIČEK

Katoliška verska obnova

Tako pridemo v dobo, ki je trajala od 1600 do 1768. To dobo imenujemo dobo katoliške verske obnove. Da se ne bi protestantska vera preveč razširjala, so katoličani sami začeli izdajati knjige v slovenskem jeziku. Mnogo si je zaradi tega prizadeval škof Tomaž Hren. Mladi jezuit Janez Candek je sestavil po Dalmatinovi bibliji »Evangelia inu listuvi« (1612). Ta knjiga je doživela mnogo izdaj. Jezik teh knjig je čist in lep. — Matija Kastelec (1620—1688), kanonik v Novem mestu, je pisal nabožne knjige in pripravil v rokopisu sv. pismo in slovensko-nemško-latinski slovar. V njegovih delih se opazi, kako se je trudil, da bi pisal čim lepšo slovenščino. Proti koncu 17. stoletja pa se razvije pri nas zelo bogato pridigarstvo. Prvi, Janez Svetokriški, je izdal pet debelih knjig. Njegove pridige obsegajo mnogo podatkov za našo zgodovino. V svojih pridigah hvali kmeta in njegovo delo. — O. Rogerij je tudi

spisal tako knjigo pridig »Zmagovito nebo«. — O. Hipolit je napisal trojezični slovar, in izdal »Bohoričevo slovnico«. Razen slovnice so ostala vsa dela v rokopisu. To so bili sami očetje kapucini. — Jezuit Jernej Basar je izdal knjigo pridig. Ta je prinesel in knjižni jezik mnogo gorenjskih oblik in tako se je knjižni jezik obogatil z novi izrazi in novim izgovorom. — L. 1729 je Ahacij Steržinar dal na svetlo prvo pobožno pesmarico: »Katoliški keršanskiga vuka pejsme«. V tej knjigi so pesmi, je katekizem, pridige in molitvenik. — Drugi prirreditelji pesmaric v tej dobi so: Primož Lavrenčič in Filip Repež. Tu- hinjski župnik Frančišek Paglovec je pisal najboljše pesmi. Njegove božične pesmi in pesmi o smrti, zlasti pa spev o minjivosti sveta so lepe. Škoda je, da so te pesmi ostale v rokopisu. Ta doba nam je dala pesmarice in razne nabožne knjige. Knjižni jezik pa se je bogatil z gorenjščino.

V tej dobi je tudi Ivan Vajkard Valvasor izdal v nemškem jeziku leta 1689 »Cast vojvodine Kranjske«.

škofije v Bački. Dosedaj so se namreč duhovniški kandidati iz teh škofij šolali in vzgajali v dijaških semeniščih v Zagrebu, Djakovu in Travniku. Za bogoslovje bodo kupili neko starejšo poslopje in ga prenovili, za gimnazijo pa že imajo svojo zgradbo. Prihodno jesen bo sta oba zavoda že odprta.

d Tudi priroda je včasih muhasta. Znano je, da je konec junija toča uničila vse kmečke pridelke, oklestila tudi vse drevje v nekaterih krajih naše Slovenije. V Pištanju in v njegovi okolici so marsikje jablane po toči na novo zcvetele in obrodile nov sad, ki je sedaj dozorel. Jabolka seveda niso tako debela, kakor bi sicer bila, a vendar so jih marsikateri posestniki nabrali skoraj polne košare.

d Sami si hočejo pomagati. Ministrstvo za gozdove in rudnike, ki je s tem delom začelo po vsej državi in v ta namen tudi odobrilo nekaj milijonov dinarjev podpore, je sedaj izjavilo, da država ne bo mogla vsega pogozdovanja plačati, ker so goličave preveč obsežne, saj jih je premnogo v Dalmaciji, Hercegovini, Liki in Južni Srbiji. Zato so Dalmatinci prvi začeli misliti na to, da bi si pomagali sami. Najbrž bodo začeli z veliko propagando, v kateri naj bi svoje žrtvovali tudi tisti, katerih potomci bodo pozneje uživali sadove tega dela.

d Tudi svinjake ščetine so nekaj. »Gospodarska sloga« v Vinkovcih je začela delovati na tem, da zbiraže vsi njeni člani svinjake ščetine. Gospodarska sloga upa, da bo mogla na ta način zbrati samo v Sremu ščetin za dva milijona din.

d Zakaj zamude vlakov? Ravnateljstvo drž. železnic je izdalo tole poročilo: Uprava državnih železnic si je prizadevala in si prizadeva, da v vseh pogledih ustreže vsem potrebam prebivalstva, tako pri odpremi potnikov kakor pri prevozu blaga; glede nekaterih primerov zamude brzih, potniških in brzotovornih vlakov, pa pojasnjuje občinstvu njihove vzroke. Takoj po popuščanju zelo živahne jesenske dobe so se na mnogih progah jugoslovanskih državnih železnic začela obsežna tehnična dela, ki se naglo končujejo pred nastopom zime; zato so se uvedle mnogo počasnejše vožnje na vsem področju državnih železnic, posebno pa na progi Belgrad-Zagreb-Jesenice. Zaradi mnogih vremenskih nesreč, ki so ravno letos zadele naše kraje, je bilo treba popolnoma obnoviti podrtje ali poškodovane dele prog, katerih dolžina zna-

ša ponekod po več kilometrov. Zaradi velikega števila udeležencev raznih prireditvev, kakor beograjskega velesoja, proslav na jugu itd., je bila gostota potniškega prometa prevelika in železniški promet čez mero obremenjen.

d Važna obletnica srbske vojske. Dne 19. novembra 1937 je minilo 25 let, odkar je srbska vojska po prodoru in zmagah v balkanski vojni prišla do morja v Albaniji. Takrat je srbska vojska zaaadila srbsko zastavo na rtiču pri San Giovanni di Medua. Srbski narod je takrat že mislil, da se mu je izpolnila dolgoletna želja imeti prsto pot na morje, vendar so takrat velile, zlasti Nemčija in Avstrija, dosegle, da je morala srbska vojska spet nazaj v Srbijo, osvojeno ozemlje ob morju pa so proglasili kot samostojno državo ter ji na čelo postavil nem-

škega princa Wieda. Kljub temu pa Srbi še vedno niso pozabili na zgodovinski dogodek, da so prodri na Jadransko morje.

d Božja roka? Kmet Dušan Jančič iz Stara Kanize je imel sredi svojega dvorišča postavljen kamenit križ, okoli katerega so se ljudje imeli navado zbirati in moliti. Ustno izročilo je vedelo povedati, da je ta križ dala postaviti pred dobrimi sto leti neka vdova, kateri se je bil menda med spanjem prikazal duh nekega duhovnika ter vdovi naročil, naj postavi sredi dvorišča križ. Tako je križ stal dobrih sto let, dokler kmet ni prišel na misel, da mu križ sredi dvorišča dela napoto in ga je zato sklenil premakniti bolj v kot. Najel je dva delavca in vsi so se lotili križa. Komaj so začeli delati, je stopil med nje sosed ter jih pred dejanjem svaril, češ, da se mu je v spanju prikazal duh duhovnika in prosil, naj križa ne premaknejo. Kljub temu so se križa lotili. Ko so izkopali zemljo do temelja križa, je enemu delavcu nenaodoma zastala roka, drugi pa si je začel puliti lase. Takoj so ga odpeljali k zdravniku, ki je ugotovil, da je delavec znorel. Ker sta delavca odnehala, pa je za kramp zagrabil Jančič sam. Nekajkrat je zamahnil, nakar ga je popadla slabost, da se je zvrnil in že nekaj trenutkov nato izdihnil. Vsa vas je prepričana, da je nesrečnike doletela kazen, ker so se lotili takega dela. Tako poroča belgrajski dnevnik »Vreme«.

d Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in slatenca urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Reg. po min. oca. pol. in nar. zdr. 6-br. 13488, št. V. 84

Kaj je
»Bayer?«

Že 50 let proizvaja »Bayer« zdravila.

Od tega časa »Bayer« vztraja v borbi proti trpljenju človečanstva. Danes je »Bayer« svetovno podjetje, čigar glas sega na vse kontinente sveta.

Med mnogimi neogibno potrebnim zdravilom, ki so raznesla slavo firme »Bayer« je tudi Aspirin kot popularen preparat proti reumatizmu, prehlajenju in bolečinam. Aspirin je zadnjih 40 let v obliki tablet najbolj razširjeno zdravilo na svetu.

ASPIRIN

PROIZVOD ZAUPANJA!

Oglas je registriran pod Šp. br. 751 od 17 avgusta 1937

Vsa vladarska rodbina je v zraku zgorela

Iz Bruslja je prišlo poročilo, da se je dne 16. t. m. pri Ostende ponesrečilo belgijsko potniško letalo, v katerem je bilo ubitih 11 ljudi. Letalo je vozilo na zračni progi Monakovo—Bruselj—London. Med potjo bi se bilo moralo ustaviti tudi v Frankfurtu. Toda ker je bilo silno slabo vreme, je bilo tako pristajanje nevarno, zaradi česar je letalo letelo dalje proti Ostende. Ostende ima svoje letališče v predmestju Steene. Ko se je torej to letalo hotelo spustiti v Steene na tla, je zadelo v tovarniški dimnik. Zaradi tega sunka je letalu takoj odletelo eno krilo. Nato je letalo padlo na tla in se pri priči razbilo. V listem hipu pa se je vnel bencin, nakar so razbitine nesrečnega letala začele goreti in so zgorele z vsemi potniki in vsa posadko vred.

Na krovu so bili trije možje posadke, namreč pilot Lambotte, radijski telegrafist Coutois

in mehanik Lansmans. Poleg teh treh se je vozila v letalu skoraj vsa še živeča rodbina velikega vojvode Hessenskega.

Pri tej nesreči so mrtvi skoraj vsi člani te vojvodske rodbine. Mrtev je dedni veliki vojvoda Jurij Hessenski, njegova žena Irena z dvema otrokoma, dalje brat velikega vojvode princ Ludvik Hessenski, kakor tudi vdova prejšnjega velikega vojvode velika vojvodinja vdova Eleonora Hessenska, kakor tudi princ Aleksander. Z njim vred sta mrtva komornik baron Eisenbach ter osebna strežnica. Pri vsej stvari je najbolj žalostno to, da je ta rodbina sedaj žalovala za svojim pred šestimi tedni umrlim velikim vojvodom Ernestom Ludvikom.

Letalo je bilo belgijsko delo. Nesreča se je zgodila zgolj po naključju.

Kupujte pri trdkah, ki oglašajo v »Domoljubi«!

d Značilna zmagla JRZ. Dne 14. novembra so bile občinske volitve v Krupcu, v največji občini nišavskega okraja. Pri volitvah sta bili postavljeni dve listi, in sicer lista JRZ in lista združene opozicije. Zmagala je lista JRZ, ki je dobila 380 glasov. Opozicijski kandidat je dobil 234 glasov. Za volitve v tej občini je vladalo veliko zanimanje. Včeraj je v tej občini ves dan neumorno agitiral na petomajskih volitvah izvoljeni poslanec za ta okraj dr. Dragoljub Jovanovič, kateri pa je izginil ob 5 popoldne, ko je videl, da bo propadel.

d Se ene občinske volitve. Občinske volitve za občini Ljutomer in Mozirje bodo v nedeljo, dne 19. decembra t. l. — Nova občina Ljutomer s sedežem v Ljutomeru je bila ustanovljena s spojitvijo občin Ljutomer-mesto in Ljutomer-okolica ter delov občin Veržej in Cezanjenci. Z istim ukazom je bila s spojitvijo občin Mozirje-trg in Mozirje okolica ustanovljena nova občina Mozirje s sedežem v Mozirju.

d Od vojske — roko proč! Belgrajska »Samouprava« se bavi z najnovejšimi zahrbtnostmi JNS. Med drugim »Samouprava« pravi, da skupina teh političnih osamljencev napada in obtožuje vse tiste, ki niso za njo. Teh pa je 99 in poi odstotkov. V svojih nadaljnjih izjavah »Samouprava« ugotavlja, da je JNS pričela v zadnjem času napadati tudi posamezne višje častnike, češ, da so izdali Pero Zivkoviča. V tem pogledu pravi »Samouprava«, da je od nekdanje narodne vojske sveto in neodstopno pravilo, da je vojska v svoji celokupnosti vedno daleč od vseh političnih podvigov. V tem imenovanem primeru pravi »Samouprava«, da mora opozoriti JNS na stari narodni izrek, ki se glasi, da ni krivo ogledalo, če je obraz grd.

d Še eden o samoupravah. Na shodu JRZ v Uziški Požegi je govoril poštni minister Vojko Cvrkič, ki je tudi govoril o sporazumu in je dejal: »Mi vsi dobro vemo, kaj hoče dr. Maček. Največ, kar on more popustiti, je to, da pristane na federacijo (zvezo treh držav). To torej pomeni, da se je združena opozicija pogodila, da državo preuredi federativno. Mi Srbi pa predstavljamo večino v Jugoslaviji in smo tako po njej razkropljeni, da smo videti kakor mozeg. JRZ hoče sporazum, toda takega, ki ne bo izzval ne srbskega, ne kako drugo vprašanje. Zato je vlada trdno odločena, da izgradi samouprave. Zato JRZ pravi: ne maramo federacije,

Zivinska kuga na parkljih in gobeh se je letos začela zelo siriti po raznih deželah Evrope in se je bati, da pride tudi k nam. Na Nemskehi se bore proti njej z vsimi sredstvi. Naši slikci nam kažejo, kako cepijo živino s krvjo obolelih živali, kar je najboljšo sredstvo za preprečanje novarne bolezni. Posebna policija pa tudi pazi, da bolni ne raznasajo ljudje, ki pridejo iz hlevov, kjer je to bolezen. S posebno tekočino razkužujejo podplate, da s tem uničijo bacile, ki bi lahko na revijah prišli v drug hlev.

ampak široke samouprave, izgrajene po obstoječih banovinah. To zahtevamo zato, ker banovine, kakor so danes, ljudstvu niso tako blizu, kakor bi mu morale biti.

NESREČE

d Čudna nesreča. Posestnik Janez Krč s Klanca pri Kranju je pripeljal po levi strani Kokre na vozu Salonit plošče za gradnjo novega mostu. Ko je pripeljal blizu novega mostu, se je zemlja močno ugreznila. Zato je pripregel v voz še par konj. Konji so nato res potegnili voz proti mostu. Naenkrat se je zemlja vdrla, voz je zdrknil navzdol in k sreči obvisel na drevesu, še preden so konji zdrknili za vozom. Ako ne bi bilo tam drevesa, bi padli z vozom vred v globočino 35 m in bi se bili gotovo vsi ubili. Iz voza so popadale plošče in je okrog 5000 dinarjev škode.

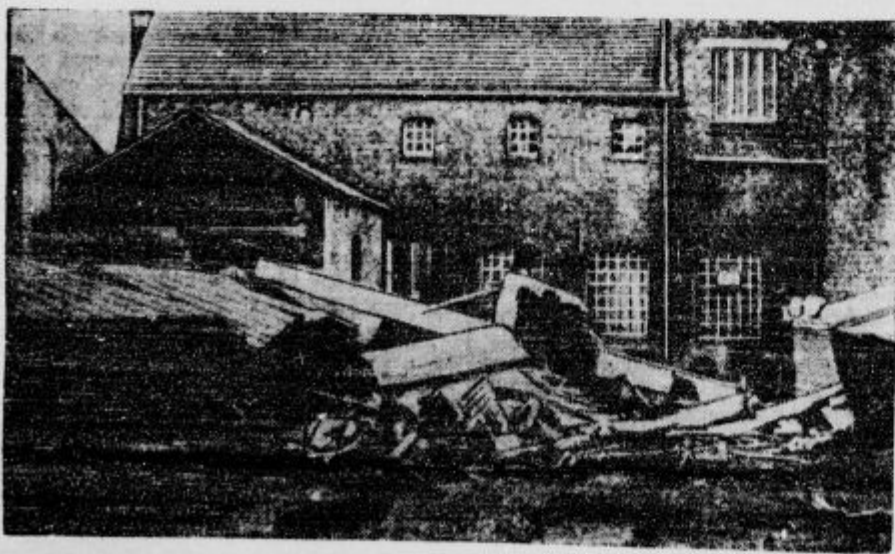
d Nenavadna nezgoda. V delavnici drž. železnice v Mariboru so postavljali nov ogromen brusni kamen, ki je imel nad en meter v

premeru. K sreči so kamen s potrebno previdnostjo preskusili, kar je preprečilo usodno nesrečo. Komaj je kamen prišel v pogon ter je dobil primerno hitrost, že se je razletel ter so veliki težki kosi kar brizgnili na vse strani po prostoru. Če bi bil sedel pri kamnu že brusar, bi ga gotovo doletela strašna smrt.

d Umril, ker se je preveč prestrašil. V Ljubljani je bil uslužben pri Zadrugi za splošno mizarstvo, ki zaposluje 14 pomočnikov, tudi mizarški pomočnik 20 letni Jože Mali s Crnuč. Mali je popoldne šel iz delavnice v podprtiličje, kjer so trānsmisije. Hotel je prenesti prenosno električno luč. Ker ga nekaj minut ni bilo, je šel za njim pogledat strojnik Ivan Hočevar. Našel ga je ležati vzrak na tleh, negibnega. Na trebuh mu je bila prenosna svetilka. Malija je najbrže v tistem trenutku, ko je izstikal prenosno svetilko, zadel lahen električni sunek, česar se je Mali tako prestrašil, da ga je zadela srčna kap. Delovodja podjetja g. Ložar je takoj poklical reševalce, sam pa je poskusil nesrečnega obuditi z umetnim dihanjem. Prišli so v nekaj minutah poklicni reševalci z reševalnim avtomobilom in s Pul-motorjem ter se med vožnjo v bolnišnico ves čas trudili, da bi s pomočjo Pul-motorja oživili ponesrečenca. Izrabili so ves kisik, toda vse ni nič pomagalo.

d Tramvajski voz je trčil z avtom. Dočim gosta megla ni povzročila te dni nobene nesreče, je zadnji sneg bil posredno vzrok, da sta se zaletela v Siski tovarni avto in tramvajski voz. Tramvajski voz je vozil s plugom za sneg ter je čistil progo v smeri od remize (shrambe za vozove) proti mestu. Pred Hočevarjevo lekarno v Siski mu je pridrvel nasproti tovarni avto ter se zaletel v voz. Ob udarcu je precejšnjo škodo trpel tako avto, kakor tramvajski voz, ki ga je vozil voznik mojster g. Ivan Bitenc iz Podgore pri Št. Vidu. Avto se je s tako silo zaletel v tramvaj, da je 48 letnemu Bitencu zmečkalo levo in poškodovalo desno roko. Bitenc je bil prepeljan v bolnišnico, policija pa je začela preiskavo, ki naj ugotovi, kdo je kriv hude nesreče.

d Jermen mu je zlomil nogo. Te dni se je zgodila v mlinu posestnika in mlinarja Hotko Mihe v Rigoncih, občina Dobova pri Brezicah, huda nesreča, katere žrtev je postal 35-letni

Pri belgijskem mestu Ostende se je dogodila letalska nesreča, ki je terjala 11 človeških življenj. Slika nam kaže ostanke letala, ki je padlo na dvorišče neke opekarnice in zgorelo. O nesreči poročamo obširneje na drugem mestu

dinarski pomočnik Jerjevič Jože, ki mu je transmijski jermen zlomil desno nogo pod kolonom in je malo upanja, da bi mu jo zdravniki ohranili. Jerjevič Jože je že več let zaposlen kot dinarski pomočnik pri Hotku, ki ima ob Sotli na turbinski pogon žago in mlin. Nesreča je hotela, da je Jerjeviča jermen, ki ga je hotel sneti, zagrabil in potegnil pod kolo. Ponesrečenca, očeta številne družine, so takoj prepekljali v bolnišnico v Brežicah.

d **Deska se je prelomila.** 18. novembra se je na Jesenicah ponesrečil mladi delavec Milan Novak, ki je bil šele pred kratkim sprejet na delo v tovarno. Fant je pleskal ogrodje v prazarni. Preko bunkarja za rudo je imel položeno desko, da je na njej stal in delal. Fant ni videl nobene nevarnosti, saj je bila deska debela štiri centimetre, torej kar cel hloč. Naenkrat pa se je deska prelomila, in sicer na sredini, ker je bila v deski debela grča. Tam je bilo pre malo zdravega lesa, da bi obdržalo fanta, ki je bil po naravi sicer lahak in šibak, da bi nihče ne mogel misliti, da se bo tako debela deska pod njim vdala. Mladi fant je padel 8 m globoko na betonska tla in se močno poškodoval. Ima zlomljeno nogo in hude notranje pretrese.

d **Dolžnost vsake žene je,** da pazi na redno stolicu, ki jo doseže z nar. »Franz-Josefov« grenko vodo, ako jo jemlje vsak dan v manjši množini. Prava »Franz-Josefova« voda deluje milo, prijetno, naglo in zanesljivo.

1937. reg. 8. št. 2014/33.

NOVI GROBOVI

d **Naj počivajo v miru!** V Velikih Poljanah pri Ribnici je umrl 86 letni bivši župan Jožef Lunder, oče gospoda župnika v Brusnicah in gospoda dekana v Kozjem. — Na Lobčku pri Višnji gori je preminula Marija Škrjanec rojena Snoj. — Na Ravnem brdu pri Prežganju je odšla k Gospodu po večno plačilo 89 letna Jera Gale, teta župana in člana banovinskega sveta g. Galeta. — V Ljubnem na Stajerskem je umrl, zadet od srčne kapi, tamošnji kaplan g. Franc Murko. — V Mariboru se je preselil v blaženo večnost ugleden frančiškan p. Anton Avbelj, katehet na mariborskih ljudskih šolah. — V Svečini nad Mariborom je mirno v Gospodu zaspala soproga trgovca in posestnika Anica Arhova. — V Kamniku je zapustil solzno dolino Anton Grzantič. — V Ljubljani so pokopali trgovca s kožuhovino Filipa Bizjaka, rodom iz Vipave. — V Trbovljah so djali v grob soprogo pekovskega mojstra Amalijo Kocjan, roj. Sever. — V Pobjezju pri Mariboru so pokopali soprogo nadučitelja v p. Roza Reich. — V Celju je odšla v večnost veleposestnica Marija Leskovšek. — V Ihanu so djali v grob krojača Jožefa Rapeta. — V Ljubljani so umrli: zvanik državnega železnice Simon Noč, p. dr. Regalac Cebuli, posestnik Franc Zirovnik, Adela Plut iz Stožic, Franja Snoj, soproga ravnatelja Ljubljanske kreditne banke v p. Faneta Vlachova, upokojenka tobačne tovarne Antonija Jankar, ravnatelj Blasnikove tiskarne Albin Prepeluh, sluga doma kraljice Marije Josip Štrus in soproga finančn. uradnika v p. Marija Tomc roj. Peterlin.

Deset milijonov ljudi je v ruskih koncentracijskih taboriščih. Kaj bi rekli naši marksisti, če bi v tem pogledu tudi pri nas začeli posnemati ruski komunistični »raj«.

RAZGLED PO SVETU

Vojna na Daljnem vzhodu

Spopad med Kitajci in Japonci gre svojo pot naprej. Vzlic odličnemu odporu Kitajcev pri Sanghaju, ki se mu je čudil ves svet in tudi sami Japonci, so se morali Kitajci umakniti iz tega velikega trgoveškega mesta, ki je za Kitajsko takorekoč življenjskega pomena. Japonci gredo ob reki Jangcekiang naprej in se vedno bolj bližajo današnji kitajski prestolici Nankingu. Japonske čete so se dodobra utrdile v Sučavu in so dosegle velike uspehe na črti Cing-su—Sučao—Bukijan. Japonci prodirajo zaenkrat proti Kijanguinu, ki je najbolj utrjena po-

stojanka pred Nankingom. Kitajska vlada je svoj sedež že premestila iz Nankinga v Cungking.

Sovjeti menda mrzlično utrjujejo svoje veliko pristanišče na Daljnem vzhodu Vladivostok. To pa še daleč ne pomeni, da bodo boljševiski Vladivostok tudi res z vso odločnostjo branili, ako pride do spopada z Japonci. Pol Sibirije bodo sovjeti radi odstopili Japoncem, samo da bo »tovarišč« Stalin še vedno lahko trpinčil in kot živino pobijal nesrečni ruski narod.

Bratomorna vojna v Španiji

Na adrijskem bojišču so v zadnjih tednih tako komunisti kakor nacionalisti zbrali vse svoje sile za odločilen spopad. Pišejo, da ima nacionalistični general Franco nad 300.000, komunistov pa celo 400.000 vojakov bogato oskrbljenih z vsem potrebnim za klanje uboge človeške pare. Pišejo tudi, da bodo rdečkarji to pot nastopili s strupenimi plini.

Na drugi strani pa poročajo zlasti angleški časopisi, da se belgijskemu Bruslju že več dni nagovarja predsednik katalonske vlade Companys z odposlanci generala Franca o pre-

mirju in miru. Verjetno je, da bo Katlonija z glavnim mestom Barcelono za ceno primerne samouprave sklenila z generalom Francom mir, ki bi značil popolni in končni polom rdeče valencijske vlade in njenih zaščitnikov, zlasti sovjetske Rusije. Osramočeni pa bodo tudi vsi tisti po širnem svetu, ki so iz gole ljubezni do gnilega in brezbožnega boljševizma in sovraštva do katoliške Cerkve po časopisju in celo denarnimi prispevki podpirali strašna razbojniška dela španske sovjetarije.

KATOLIŠKA CERKEV

s **Kako je s sv. očetom.** Poročajo, da je sveti oče po spomindi prestani nevarni boleznijo zelo ostareel. Pri popolni duševni svežosti in živahnosti se redno pokazuje oslabelost srca. Prav tako se opažajo znaki tudi pri hoji sv. očeta. Pazljivo zdravniško negovanje sicer omiljuje njegovo slabost, vendar pa je ne more popolnoma odstraniti. Svežost duha pa se je najbolj pokazala pri zadnjem nagovoru sv. očeta na romarje, ki ga je izrekel z neverjetno prožnostjo v štirih jezikih. Papež se zaveda svojega splošnega stanja in se čuti sposobnega z ozirom na svoje duševno in duhovno stanje, da vodi dalje svojo visoko nalogo. Papež se strogo drži predpisov svojega osebnega zdravnika, ki mu je ravno zaradi njegove delazmožnosti predpisal, da mora vsaj dva dni v tednu počivati. Ta dva dneva prebije sveti oče deloma v postelji, deloma pa v svoji zasebni knjižnici, kjer prebira zgodovino papežev, čita pa tudi važnejše časopisne vesti. Največje zanimanje pa posveča sv. oče položaju katoličanov v Španiji, Rusiji, Palestini in Nemčiji. Državnega tajnika je prosil, naj v tem pogledu brez ozira na njegovo zdravstveno stanje poroča o vsem, kar je novega. Sv. oče sprejema še vedno državnega tajnika z izjemo dveh dni v tednu, ko mu je osebni zdravnik predpisal mir.

s **Drobiž.** Skušnjo za letalca je napravil na belgijskem vojaškem letališču pri Utrechtu misijonski brat iz Družbe božje besede. Določen je za Novo Gvinejo. Letalski častniki, tudi nekatoliški so bili tako navdušeni, da so sami zbrali 600 holandskih gold. za stroške pri tečaju. — Veliko nazadovanje rojstev opažajo v zadnjem času v Osrednji Afriki. Za-

morski rodovi dobesedno izumirajo. Neko poročilo od tam trdi, da bodo mnogi rodovi izumrli že d. l. 1950, če bo šlo tako naprej. — Zlata svetinja je bila podeljena prednici Marijinih frančiškank, ki se dolga leta žrtvuje v gobavski naselbini v Rangunu. — Prvi mongolski duhovnik v tem stoletju je bil posvečen letos v juliju. Ime mu je Meungk Otsirgal. — Čudno navado imajo na Kitajskem, da ne pokopljejo mrliča takoj v stalen grob, ampak ga ohranijo dalj časa v svoji bli-

Kranilnica Dravske banovine

Ljubljana

PREJ KRANJSKA HRANILNICA

Ustanovljena leta 1820.

Stanje vlog Din 170.000.000—

EKSPOZITURA KOČEVJE

TRG KRALJA ALEKSANDRA 84

Obrestuje vloge na knji- 50/ dovoljuje 80/ žlee in tekoče račune do 1/9 posojila po 80/ in posreduje nakazila ter vse druge denarne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Vse vloge so prosto razpotožljive.

Za vse obveznosti jamči Dravska banovina z vsemi svojim premoženjem in svojo davčno močjo.

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA«, JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO HADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILKE LISTA NA OGLED.

hini. Pogreb je namreč združen z velikimi stroški zato domači pogosto čakajo, da dobe dovolj denarja. Zdaj oblasti odredajo, da morajo biti mrličji pokopani vsaj v 8 dneh. — Dijaki katoliške visoke šole v japonskem Tokiu so iz hvaležnosti postavili spomenik ustanovitelju in dolgoletnemu ravnatelju p. Hoffmannu, ki je kmalu potem umrl.

ITALIJA

s Sreča te išče, um ti je dan ... V Vidnu (Udine) je po vasi Furlaniji znana pivovarna Dormišč, njen lastnik pa ni kak Furlan, ampak Kranjec. Kavalir Franc Dormišč se je rodil 26. oktobra 1847 na Vrhniki, kjer je bila, kakor pravijo, svojčas tudi pivovarna s tem imenom in je bilo pivovarstvo stara obrt. Mladi Franc Dormišč se je kot pivovarniški vajenec kmalu po letu 1866 izselil iz svojega rojstnega kraja v Vidnu, kjer je v malem začel pivovarniško obrt. Pivo je bilo v tisti dobi v Zgornji Italiji že vpeljano, bilo pa ni nobene pivovarne. Zato se je Dormiščeva pivovarna hitro razvila in je v kratki dobi zajela ves lombardski trg. Nekdanji pivovarniški vajenec z Vrhnike je postal mogočen tovarnar, milijonar. Te dni je praznoval svojo 90. letnico. Ob tej priliki sta mu kot velikemu podporniku katoliških organizacij poslala svoje čestitke sam sveti oče in kardinal Pacelli, videmski nadškof se je pa osebno udeležil slavlja, ki se je vršilo v vasi Qualso, kjer ima družina Dormišč svoje poletno bivališče. Sivi starček je še čil in zdrav in je bil ves razigran med svojimi sinovi in vnuki.

AVSTRIJA

s To in ono iz Korotana. Kaplan g. Jožef Picej je odšel iz Zelezne Kaple v Št. Jakob. — V Rožeku so pokopali 77 letno Dežo Stefančič in 67 letno Hanco Hancijevo iz Smartna. — Leta 1880 so Nemci sami na Korškem našli 120.000 Slovencev, po 50 letih pa je izginilo okroglo 100.000 Slovencev. Kam so jih djali? Naj bi g. dr. Viktor Miltschinski tudi o tem napisal knjigo! — V Gradiščah pri Pliberku je umrla 71 letna Terezija Kummer. — V Mohličah so pokopali posestnika Gregorja Ilveca pd. Kovača iz Gorič. — V Škocijanu je odšla v večnost Tina Lesjak, bivša kuharica rajnega g. kanonika dr. Sommerja. — Veliki gosposvetlasi zvon praznuje letos svojo 250. letnico. Vili ga je zvonar Matija Landsmann. — Avstrijska poštna uprava bo z novim letom uvedla stari poštni rog. — V Celovcu so odkrili komunistično centralo, ki je spravljala ljudi v rdečo Španijo k vojakom. — Za kaplana v Dobrli vasi je določen g. Zi-

mulin, v Št. Stefanu na Zili Franc Schicko (s službenim mestom v Št. Jakobu), v Zelezni Kapli Anton Kutej, v Rožeku Janez Spendal. Upokojen je župnik Oto Schuster. — Na Vratah je trgovec David Schwarzbaum iz Dresden-a pustil carinikom nov avto in dragočnosti za 40.000 S ter zbehal v Italijo. — Avto je smrtno poškodoval pri Vrbskem jezeru Brigito Moretti iz Celovca. — Delavec Franc Achatz iz Otmanj je skočil v Krko in utonil.

JAPONSKA

s Velika rudarska nesreča. Japonsko notranje ministristvo je podalo poročilo o veliki rudarski nesreči pri Oguši v pokrajini Nagano. Ta nesreča ni zahtevala le mnogo človeških žrtev, temveč je povzročila tudi velikansko materialno škodo. Koliko je mrtvih, tega doslej še niti dognati niso mogli. Zemljski usadi so zasuli smodnišnico, upravno postopje rudnika, 22 delavskih hišic in policijsko postajo. Uhajajoči žvepieni plini so se vžgali ter zažgali tudi mnogo hiš. Tako je zgorelo 50 delavskih hiš. Vzrokov nesreče še ne vedo. Sodijo pa, da se je v rovu vnelo in eksplodiralo skladišče razstreliva, nakar se je vsa zemeljska površina daleč okoli posedla in potegnila za seboj tudi hiše. Rudarji v rovih, več sto po številu, pa so seveda izgubljeni.

AMERIKA

s Kako si zamišlja Roosevelt dvig ameriškega gospodarstva. Finančni minister Morgenthau je izjavil in seji akademije za politične vede, da bo ameriška vlada zmanjšala proračun za 700 milijonov dolarjev. Nobenih novih davkov ne bo, pač pa namerava vlada omiliti davčni postopek. Povečana bo podlaga za dohodnino, da se pritegne k plačevanju večje število državljanov. Nekatere trošarine se bodo opustile. Predsednik Roosevelt pa je izjavil in sestanku z zastopniki industrije, da bo vlada nekatere davke znižala, vendar pa s prihranki dosega ravnovesje proračuna. Vrednost denarja ne bodo znižali. Vlada hoče pospeševati podjetništvo, da bi zasebni kapital omogočal gradbena dela. S tem bi se tudi povečala zaposlenost ljudi. Dejansko je tudi že naraslo povpraševanje po gradbenem materialu.

s Razo. V Clevelandu so umrli: Anton Princič iz Črešnjice pri Trebelnemu na Dolenskem; 44-letna Antonija Kristančič iz Gorice in 58-letni Alojzij Delost iz Knežaka. — Monsignorjem je bil imenovan ameriški duhovnik g. Janez Zaplotnik, doma iz Luž pri Kranju, sedaj dekan in župnik v Lindsay Nebr. Čestitamo! — V Jolietu sta umrli 59-letna Ivana Zelko in 64 letna Marija Šetina. — V Evelethu Minn so pokopali 70 letno Katarino Stipetič iz Zapoj v Beli krajini.

KITAJSKA

s Kaj pa misijoni? Kitajska misijonska središče Zi-Ka-Wei, ki se nahaja pred vratmi Šangaja, doslej ni utrpelo škode. Zavodi in šole delujejo ko prej. Misijonska postaja hkrati sprejema begunce in jim nudi hrano in prenočišče, jezuiti in sestre pa skrbijo za ranjence in bolnike. Pač pa so v Šangaju uničene dragocene misijonske ustanove, tako sirotišnice, delavnice i. dr. Kitajci misijonarje kot tujce sicer nadzorujejo, a jim v očigled njihovem dobrodelnem udejstvovanju dovoljujejo ugodnosti.

NEMČIJA

s Vsak dan hujske. Listi poročajo, da bo v Nemčiji izklicana narodno-socialistična državnica cerkev. Katoliški in protestantovski cerkvi bo prepovedano zbiranje davkov ter odročena vsaka javna podpora. Država namerava po teh poročilih zaseči del cerkvenega premoženja, obe Cerkvi policijsko nadzorovati in preprečiti njune stike z inozemstvom. Nas katoličane smatrajo v Nemčiji poleg komunizma za drugega največjega sovražnika države, je izjavil rottenburški škof Sproil. — Prej, kakor si morda domišljajo, bodo hitlerjevski pagani občutili, da je krščanski Bog močnejši od njih zablod.

DROBTINE

Novo romunske vlado je zopet sestavil prejšnji predsednik Tatarescu.

Število brezposelnih v Ameriki je padlo v enem letu od 9 na 6 milijonov.

Belgijski kralj je obiskal London, kjer so mu priredili velik sprejem.

Kitajci se začeli pošiljati svoje zlato v Anglijo in Ameriko.

S povprečno hitrostjo 100 km na uro bo vozil vlak Praga-Bratislava.

Nemški pilot Wurstel je prevozil 610 km na uro. Rekord!

Do obmejnega klanja je prišlo med republikama Domingo in Haiti; 1000 ljudi razmesarjenih.

30 milijonov kg tobaka so letos pridelali v Bolgariji.

Francoski sunanji minister je odklonil sovjetsko povabilo, naj poseti Moskvo.

Belgijska vladna kriza še vedno ni rešena.

Obvezno cepljenje proti kozam in tifusu uvedejo šele zdaj na Holandskem.

Splošno popisovanje nezaposlenih so razglasili te dni v ameriških Združenih državah.

Hud potres je bil pretekli teden v sovjetskem Turkestanu.

Angleška letalka Betty Kirby-Green je preletela 11.000 km dolgo progo med Londonom in južnim koncem Afrike v 46 urah in s tem dosegla čas, ki ga še nihče ni dosegel.

PO DOMOVINI

Planinska cerkev na Martinjem vrhu

Nedavno smo poročali o marljivi delavnosti našega ljudstva, ki si visoko v osrčju škofjeloškega hribovja v težki borbi s trdo hribovsko zemljo služi svoj borni kruh. Izrazili smo tudi davno željo, da bi si sredi svoje širne sosenske zgradili majhen božji hram — cerkvice sv. Martina. Naš kmet, ki je vsekakor bil in bo tudi ostal zvest žuvar svetinj svojega duha, se je odločil za težavno delo, urediti željo svojih dedov. V ta načrt nas vodi stvarna potreba (dolga in utrudljiva pot do farnih cerkva) in pa spoznanje, da je prav danes, ko sunaj v svetu brezbožniki rušijo in požigajo cerkve, potrebno, da gradimo nova svetišča. Tako vidna zunanja obramba bo pač tudi najlepši dokaz duhovne trdnosti. Zato se naš kmet pripravila na delo s svojo neomajno vernostjo in žrtvovanjem. Priprani smo pa, da bomo našli čuteča srca, ki bodo podprla naše plemenito delo. Cerkev (ki je zanjo napravil prekrasen načrt ing. arh. Ogrin Avgust) bo dostojen pianinski spomenik našemu velikemu Jegliču. Prispevke zbira župni urad Sv. Lenart, p. Selca nad škofjo Loko, ček. rač. št. 17.553. Pomagajte nam po svojih močeh! — Gradbeni odbor.

Prijateljem Prekmurških Slovencev

Te dni bo naše Katoliško prosvetno društvo pri sv. Sebečanu v Prekmurju razpošiljalo loterijske srečke. Srečkam bo priložena tudi naša prošnja, katero vsaj prečitajte. Živimo tu med drugoverci in nas je med njimi le ena peščica, pa še ti skoraj vsi siromaki. A tudi mi bi se radi izobrazili. Ustanovili smo si društvo, a uvideli smo, da brez lastnega gnezda društveno življenje ni mogoče in zato si nameravamo postaviti društveni dom, a sami si ga ne bomo nikdar dogradili. Naš dom bo prvi katoliški prosvetni dom v Prekmurju. Naš uspeh je odvisen od uspeha s loterijo. Prosim v imenu društva vse g. duhovnike, da se zavzamejo za stvar, in upamo,

da nam sobeno društvo srečk ne bo vračalo, saj jih pošiljamo le 25 in so le po 4 din, a obenem ima vsaka možnost, da dobi lep dobiček. V nobenem društvu ozir. župniji ne bo težko razprodati 25 srečk. Ne zavrite nas Prekmurce, če tudi imate sami dosti težav. Prosim tudi vse čitatele »Domoljuba«, naj sežejo po srečkah in tako tudi oni doprinese svojo žrtev za prvi Prosvetni dom v Prekmurju. Zrebanje srečk bo že 31. decembra. Za vašo ljubezen iskrena hvala. — Janko Bejek, župnik, t. ž. tajnik.

Iz raznih krajev

Hamborn (Nemčija). Danes moramo poročati nekaj veselih stvari. Dne 1. junija so peli naš župnik pri Sv. Barbari, gosp. Bernard Hülsmann, srebrno sveto mašo. Bog nam ohrani dobrega gospoda še mnogo let! — Dne 24. oktobra je obhajala Roženvenška bratovščina 25-letnico obstoja. Zjutraj smo imeli slovesno službo božjo s skupnim sv. obhajilom in slovanskim petjem. Popoldne po službi božji pa je bila slovesnost v dvorani. Središče proslave je bila igra »Prisegam«, ki so jo igralci dovršeno podali. Naše jubilatince so bile obdarovane. Spominili pa smo se pri tej priliki tudi naših umrlih članic in našega velikega prijatelja nadškofa Jegliča. Odmore je izpolnilo petje na ožru in v dvorani. K proslavi so prišle tudi sosednje bratovščine, katerim se za pozornost lepo zahvaljujemo. Dne 14. nov. smo imele popoldne službo božjo, nato pa kavin venček. Pri tej priliki nam je g. kaplan pokazal več kino-ali. Vesele smo, da se je proslava tako lepo izvršila. Dragi rojaki, sprejmite iskrene pozdrave vseh članic naše bratovščine in vseh Slovencev, ki žive tu v Hambornu. — M. Mališ, preda.

Metlika. Martinov sejem je bil zelo dobro obiskan. Živine in prašičev so prignali kot že dolgo ne. Cene so bile izredno nizke. Za pitane prašiče so plačevali po 6.25—6.50 din. Pršutarji pa so dosegli ceno dobrih 5 din. Za govejo živino pa skoraj ni bilo kupeev. — Zgodnji aneg nam ne obeta nič dobrega. Zlasti za vinograde zna biti zgodnji aneg s poledico zelo nevaren. Vino

Vaša kava je boljša
in cenejša

Pravim
Franckom

je povrelo, se čitati in čaka, da pridejo kupci in odpeljejo dobro kapljico. Toda kupeev doslej še ni bilo. Cena je 4—4.50 din za liter, portugalka pa 5 din. Kupci pridite!

Kamniška Bistrica. Volitve, ki bodo 12. decembra, so razgibale volilce. Preteklo nedeljo so imeli sestanek volilci JRZ za bivč občino Gozd, na katerem je poročal g. dr. Zvolek. Na tem sestanku so si tudi izvolili svoje zastopnike v obč. odbor. Tudi generali proslule JNS so začeli dvigati glava. Ker si s svojo pravo barvo ne upajo na dan, se vrivajo v naše vrste. Gospodje so že gotovo pozabili, kaj vse so uganjali v letih 1933 do 1935. Ali mislite, da so naši volilci že pozabili na občinske volitve na dan 24. junija 1934, pri katerih ste goljufali in falzificirali volilne spise? Ali mislite, da je naše ljudstvo pozabilo, da ste urliče iz 18 grobov opravili na volišče? Tudi še nismo pozabili, kako se je postopalo s revnimi delavstvom, ki je iskalo dela pri raznih javnih delih. Tem gospodom povemo najprej tole: Ne

RAZNO

L. Ganghofer:

Martinj kloster

Roman iz začetke 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

Tako hudo so zdelovali brata, da se je zasmilil eni izmed dekel in ga je potegnila iz gnoče. »Zdaj ga pa pustite končno pri miru! Saj že vsega obliva pot!«

»Da, pot me obliva,« je zavpil brat Vampo, »pot, ker se moram kakor stari modrijan otepati z nesnagami in gumpci!«

Kopica rok je segla po njem, in ko je brat uvidel, da ga kanijo vreči z dvorišča, je z vresčečim glasom zavpil: »Kar po meni! Kar po meni! In prosim vas, dobro poželite! Zakaj dobroto mi izkaže, kdor me vrže iz takšne hiše. Vašemu zlodjevemu gospodarju pa povejte, da je klican pred sodbo od danes do tretjega dne! Stal bo pred mojim gospodom ko volič pred levom! Spoznal bo...«

Brat Vampo ni več utegnil izgovoriti svoje grožnje; hlapeci so že prej urno in pošteno izpolnili njegovo prošnjo, naj dobro poženo! Toda odpril mu niso spustnih vrat, temveč ozka durca nad skalnimi stolbami in ga pahnili akonje na prosto. Komaj toliko, da se je brat Vampo še ujel z rokama za vrh, ki je bila napeta po strmi skalni steni. Omotica ga je skoro popadla, ko se je z ozke stopnice ozrl dol v jezersko globočino, vendar mu pogum ni upadel. »Ako sem ušel tem tu notri, bom prišel zdrav pač tudi tu dol.« Med molitvicami se je začel spuščati po strmini. Bila je to zanj dvakrat težavna pot, zakaj stopnice so bile ozke, on pa precej obilen, in moral se je krčevito stiskati k skalni steni, da ni omahnil. Ko je s trepetavo nogo tipal od stolbe do stolbe, je kričala nad njim Vace-

marova služničad, ki je stegovala svoje vratove čez obzidje. Robate zbadljivke so se usipale nanj in poleg tega še marsikatero druge reč, ki si jih brat na svojem trdem potu ni utegnil bliže ogledovati.

Ko je srečno stopil v gozdu na ravna tla, si je šel do dna globoko po sapo in stresel s sebe vso nesnago, ki so jo bili nametali nanj z obzidja. »Hudičovo gnezdo!« je zarobantil in zažugal s pestmi proti Vacemanovini. »Toda povedal sem jih vam! Pošteno! Le počakajte, če trčimo še drugič kdaj skupaj, vam bom napel še huših!« Spet si je otresel kuto in se napotil počasi po obrežni stezi.

Isti čas sta na razgledišču nad pristajališčem sedela Rotica in Rudlib. Na očetovo sporočilo se je vračal fant a pianine in je na poti domov zavil mimo ribičeve hiše. Zdaj sta sedela oba mlada človeka drug ob drugem in kramljala.

»Glej, Rotica, rad te imam!«

»In jaz tebe tudi!«

Tesno ga je objela in se prižela z licem na njegovo. Potem sta močala. Tiho in lesketajoč se je ležalo jezero, na strehi so grulili globi, za hišo so pele sekire in iz gozda sem se je ko skrivnostna tajna narave glasilo šumenje Ahe. Rotica in Rudlib nista čula.

Izza hiše je prišel Viho; videl je, da so ogradna vrata odprta, zmajal začuden z glavo in odšel, da bi jih zaprl. Ko je bil zataknil prečnik in se hotel zopet povzpeti na holm, je zapazil mladi par na razgledišču. »Glej, glej,« je smešče se dejal, »tu je pa vsej stiski nakljub skrivoma cvetela lepa rožica! Zamolko bobnenje, ki se je žulo ko odmev daljnega groma, mu je udarilo na uho, da je prislunil in se ozrl. »Mar še vedno ne bo miru? Vse gore se majejo!« je zamomljal in s skrbjo v obeh pogledal navzgor. Videl je, da se je pod najvišimi stenami Jenarja,

poznano kompromisno. Nismo se bali volitev na 1933, 1934, niti 1. 1935, če manj se jih bojimo danes. Mi smo bili vedno našim voditelju dr. Koroku tudi v času, ko je tudi on okleval vse dobrote JNS v pravnost, in mu ostanemo zvesti tudi danes. Mi bomo bli pogumno v boj pod zastavo JRZ, ker nimamo vzroka, da bi se skrivali pod razne gospodarske in kompromisne liste. V nedeljo, 28. novembra, bomo imeli ob 19 dopoldne v dvorani občini zbor JRZ. Kot govornika nastopita Matej Tomazin, tajnik JRZ, in dr. Dominik Zvolek. Člani JRZ, kateri boste prejeli še posebna vabila, se naprošate, da se tega sestanka gotovo udeležite.

St. Jernej Zapustil je ta svet vzoren. Komaj 28 let star fant Potočar Jože z Loke. Bil je ridar, priden delavec, doktor mu ni bolezen onemogočila dela. Bil je mirna fant, rade v domači hiši tako priljubljen, da ga bodo težko pogrešali. Spoštoval ga je vsak, kdor ga je poznal. Z velikim naporom je hodil, ko je bil še bolan, v cerkev, ki je dobre tri četiri ure oddaljena, večkrat tudi po dvakrat na nedeljo. Bog ga je rešil trpljenja. Njegov pogreb je pokazal, kako je bil priljubljen.

Boštjan ob Savi. Poročil se je dne 21. novembra Anton Simončič, naš agilen predsednik fantovskega odseka, z Angelo Marolt. Obema želimo obilo sreče in blagoslova! — Naše prosvetno društvo, ki smo ga spomladaj ustanovili, si je zgradilo polni nov društveni dom in sedaj postavlja oder za predstave. Nastopili bomo dne 5. decembra s alavnostno akademijo za praznik zedinjenja. Dekliški krožek pa vadi poleg telovadbe tudi tamburico. — Nova železniška proga št. Janž — Sevnica dobro napreduje. Vseh pet tunelov je gotovih. Sedaj je preko Save že napeljan lesen most, po katerem prevajajo material za bodoči železniški most. Na klajzarski strani izdelujejo že prvi »kosenec«, ki bo nosil prvi krajni stober in bo pogrešen v zemljo. Na krajnski strani pa je veliko delavcev in strojev, kjer pripravljajo vse potrebno za Miri kosone. Kapeljujejo tudi močne ovi, po katerih bo zrak pod močnim pritiskom odrival vodo na dnu Save, ker bo treba nekako 20 metrov pod gladino bele začetni za trdnih tleh graditi betonske stebre. Do 15. avgusta prihodnjega leta morajo stebri biti gotovi.

Prehajanje pri Litiji. Prešli teden je umrla v Ravnem brdu Jera Gale v 89. letu starosti. Pokopna je bila članica tretjega reda in so je tovarilnice z zastavo in venci spremljevali na zadnji poti. Rajnica je teta našega uglednega župana in ban.

svetnika Jos. Galea. Ugledni družini naše iskreno sočasje, rajni pa naj sveti velna luč. — Zaduži svoj nas je zelo presenetil, a škode ni napravil na sadnem drevju, ker so v noči otepeali veje in tako preprečili katastrofo slični lanskega leta. — Marsikje so listnice prazne in na knalu ni drv.

V njegove hiše zahaja je katoliško časopisje, katerega zvesto prebra. V težavah nas tolaži: »Še hujše faze smo prebrdeli, pa bo Bog dal, da bomo tudi sedanje.« — Za mnogoletne zasluge je bil g. Andrej dvakrat odlikovan z redom sv. Save. — Ko se boste ob svoji dobri ženi — mnogoletnim revežem znani Petrovčevi materi — veselili 70. rojstnega dne in Boga zahvaljevali za vesela leta in trnje dni, vam »Domoljub« poleg »Slovanca« Vaš zvesti spremljevalec kliče: Bog vam daj dočakati 80. rojstni dan.

Devica Marija v Polju. V nedeljo, 14. nov. smo se v nabito polni dvorani poslovili od gospoda kaptana Ivana Sladiča, ki je odšel za župnika v dolonjski Mokronog. Prišli so zastopniki občine in verskih organizacij in se ganljivo zahvaljevali in poslavljali. Zelo lepo je govoril tudi zastopnik krščanskega delavstva. Kongregacijski pevski zbor, tako mehani kakor ženski, je pod vodstvom šolskega upravitelja g. Primožiča izvrstno zapel več prav za ta večer srečno izbranih pesmi. — Naslednji četrtek smo slovesno sprejeli novega gospoda župnika Janeza Keteja. Sedež župnije se je odel v zastavo, s katerimi so pozdravili bivšega vrtniškega g. dekana tudi nekateri politično drugomisleči, kar je lepo od njih. Novega gosp. župnika, ki ga je spremljala večja skupina duhovnih tovarilcev iz Vrhnice in drugod, so pred cerkvijo pozdravili zastopniki verskih in drugih organiza-

cij in ustanov. Sedel je blagoslov v župni hiši božji, ki je bila nabito polna vernikov. Gospod župnik je v nedeljski prvi pridigi poudarjal, da želi biti vsem faranom najboljši prijatelj, prvi oče. Gospod župnik naj bo preprčan, da ga bodo vsi dobri in pošteni ljudje podpirali v njegovem stremeljenju, da preko težkega položaja v bojo pomočjo in pomočjo zavednih faranov postane Dev. Mar. v Polju v doglednem času v vsakem oziru najbolj ugledna župnija ljubljanske okolice.

Šinave turu. Tudi pri nas imamo hišo, kamor prihaja »Domoljub« že vseh 50 let. To je Vrtačnikova hiša v šinkovem turu št. 8, kamor prihaja vedno tudi številni drugi dobri listi. — Naš lično cerkveno popravljamo. Prenovili bomo oltarje in notraonjsino preslikali. — S pomočjo banke uprave smo napravili tri sadne sušilnice. Živnorojska zadruga pa si je nabavila voz za prevažanje živine. Kmetijska podružnica si je nabavila motor za pogon mlatiline, slamožrnice itd. Tudi gasilci so si nabavili novo motoriko in zgradili požarni rezervuar. — Sneg, ki ga nismo še pričakovali, nam je napravil mnogo škode po sadovnjakih in gozdovih. Kroupir iz repa nam letos zelo gufjeta, tudi sadje, ki ga je toča pokodovala, ni tako trpežno, kot bi moralo biti.

Litija. 18. nov. je obhajala ga. Marija Gorenc 80-letnico svojega življenja. Kdo ne pozna dobre Gorencove imame, ki bodi še tako pokonci, da bi ji noben človek ne prisodil, da ima že 8 križev. Bo že 50 let, odkar je zvesta naročnica »Domoljuba«, ki ga redno in rada prebra. V krogu svoje družine praznuje lepi življenjski jubilej. Tudi mi se pridružujemo čestitkam z željo, da jo Bog ohrani od skrajnih mej človeškega življenja zdrav in v veselje svojih družin.

Zapage. Letos je poteklo 200 let, odkar je bila sezidana naša lepa župna cerkev, posvečena sv. Nikolaju. Ze prej je stala na mestu sedanje prav majhna cerkva. Leta 1737 pa je tedenj uživale komende in Komendi, baron Peter Testa-

drobceno majhen v daljavi, dvignil oblak prahu. Udri se je bil grizasti plaz, in globokemu, ječečemu vzdihu narave podoban je preletel odmev vse gore. Ali je bil zakasneli pozvok pretekle noči? Ali je svareče naznanilo novih strahot?

Odmev je bonel — Rudlib in Rotica nista čula.

V stiski nista iskala tuje tolažbe in pomoči in bi bila vendar mogla reči: Našla sva, kar proči vsemu pomaga in za vedno traja!

Seveda, stari Gobl bi se bil nasmehnil na take besede: »Menita ljubezen? Mar ni bilo ljubezni tudi v moji m sru, v moji hiši? Moje srce je prazno in kje stoji moja hiša? Glejta, jaz sem našel, kar pomaga proti vsemu. Meni ni mar nobenega strahu več in nobene groze, zakaj meni je vseeno. Posmejim se, pa je opravljeno!«

In ure daleč odondod, v melinjski cerkvi, sta eden poleg drugega sedela v stolu Hiltičalk in Hiltidiu. »Ne joči več, Hilti!« je zašepetal starček. »Ozri se gor k Njemu, ki pomaga v slednji stiski! On me je otel iz Zbrisane Ahe in ne bo več dopustil, da bi utonila. Le iz vse globine svojega arca morava klicati: »Moj dobri Gospod, ti moj Bog! In zaupati morava! Potem bo že vse sam uredil in uravnal, kakor je dobro in prav!« Hiltidiu si je obrisala solze in smehljaje se prikimala.

S sklenjenima rokama sta sedela oba stara človeka v stolu — tako zamaknjena vase in tako potešena kakor na razgledišču ribičeve hiše mladi cvetoči par.

Rotica in Rudlib nista čula, da je stresal nekdo ogradna vrata in da je klical tuj glas: »V imenu ljubelega Boga: odprite pobožnemu bogoslužcu Ozria sta se šelo in si razklenila roke, ko je oživel na dvorišču. Izza hiše je prišel Zgenot s planšarjema, z Aljelom in Kaganhartom, in med odprtimi vrati se je prikazala Hiltitruda.

Ko so odprli ogradi in je brat Vampo spoznal ribiča,

je živo razveseljen razprostrl roke. »Mislim sem si že sam, da mi bo ljubi križ tam zunaj dober vodnik!« Zigenot je moral dovoliti, da ga je brat, malo težko sicer, objel in dvakrat krepko poljubil. Potem se je bratu zganil jeziček. Prvo, kar je vedel povedati, je bila zgodba o žalostni usodi, ki je doletela postrvi in ščuke v Lokijevem jezeru.

»Če bi bilo to edino gorje, ki je zadelo ljudi nocojšnjo noč, je menil Zigenot, »bi bila pomoč pač lahka!« Odvedel je brata k hiši in že hotel sam stopiti za njim skozi vrata, ko je zapazil na razgledišču roko v roki županovega sina in Rotico. Vesel in žalosten obenem je opazoval mladi par, zakaj dobro je vedel, kako je z njunimi srei, in dolgo je trajalo, preden je vprašal: »Rudlib, ali tvoj oče vé, da se mudiš v mojem ogradu?« Fant je odkimal, govoriti ni mogel. »Potem moraš zapustiti moj dom.« je dejal ribič s stisnjenim glasom. »Ni mi po volji, da ti moram to ukazati, ker te imam rad, toda tvoj oče bi utegnil biti nejevoljen in v skrbeh, ako bi slišal, kje si bil.«

Rotica in Rudlib sta stala ko okamenela. Zigenot je objel sestro z eno roko in ponudil fantu drugo. »To čutita pač oba, mislim, da bi vajini sreči želel postaviti dom, raje danes ko jutri. Toda čas je vrgel med nas svajo, ki je sreči sovražna kakor zima cveticam. Gaden je razprt; jaz stojim, kjer stati moram, in tvoj oče, fant, stoji na oni strani.« Rudlib je hotel spregovoriti, toda Zigenot mu je zaprl z dlanjo ustnice. »Ne sprašuje — povedal sem že vse do besede, ko se pričenja molk. In bodi pameten, Libli, pa pojdi domov! Vidiš: sin mora stati tam, kjer stoji oče — od vsakršne zvestobe in ljubezni prva, mora biti zvestoba do doma in krvi!« Zigenot je globoko dihal, in z izgubljenim pogledom so preletele njegove oči jezero in se dvignile ob falkenštajnski steni navzgor. »Pojdi domov, Libli! In ko nastopijo zopet dobri

za ameriško zrakoplovbo. Vse zrakoplovne črte imajo glavno postajo v Clevelandu. Silni porast Clevelanda glede zrakoplovnega prometa lahko razvidimo iz sledečih števil: Leta 1928 je dospelo in odplulo 10,418 potnikov. Lansko leto je pa dospelo in odplulo nič manj kot 184,017 potnikov po zrakoplovih. Število dospelih in odplulih zrakoplovov je znašalo 33,017.

Razlika. Je res, da je več mož kvartalni pijanec? — Ne, on je samo kvartalni abtinent.

Umetna prehrana bolnih dreves. Na sprehajliških mešic Münstera v Nemčiji je bolezen napravila veliko škodo med lepimi bresti, a uničevati je pričela tudi lipe in jelše. Sedaj bodo pričeli hraniti drevesa na umeten način s pomočjo posebnega cevnega stroja in upajo, da bodo bolezen premagali.

100 milijonov mirovne nagrade. Kakor je šved Nobel, ki je iznašel dinamit, hotel omiliti svojo kruto iznajdbo s tem, da je ustanovil trajno nagrado za najbolj znanstvena, umetniška in lepo-slovná dela, tako je se-

ferrata, pomagal sezidati sedanjo cerkev. Cerkev je bila podružnica župnije v Komendi. Ko pa je zapustil v oporoki zapoiski rojak, cesarski dvorni svetovalec na Dunaju, Janez pl. Herman, potrebno glavnicu za duhovnika, je potrdil nadškofski ordinariat v Gorici 6. avg. 1774 ustanovo z imenom »kuratni beneficij«. Beneficij, nekaj časa podložen komendski župniji, je postal že leta 1789 samostojna duhovska služba. To pričajo tudi že 146 let stare matične knjige. Vseh župnikov je bilo do zdaj tu 11 in je sedanji župnik dvanajsti. Najdalje, 42 let, je župnikoval g. Martin Narobe, trzinški rojak, ki je umrl 20. avg. 1908, star 82 let. Zanimivo je, da je bilo v Zapogah od leta 1907 do leta 1909 uredništvo »Bogoljuba« in »Zlati dobe«, ko je bil takrat za župnika g. svetnik Janez Kalan. V spomin 200-letnice cerkve se bo letos od 28. nov. do 3. dec. obhajal tukaj ljudski misijon, ki bi naj bil vsem fananom v obilno dušno korist in večno zveličanje!

Reteče pri Škofji Loki. Tužno so zaplakali zvonovi obeh cerkva in nam naznanili, da je zapustil po dolgi bolezni, vendar nenadoma, ta svet Frano Bergant, cerkveni ključar župne cerkve, bivši predsednik Kmetijske str. zdruge, bivši večkratni občinski odbornik, član Kat. prosvetnega društva. Težko se nam je storilo, ko nas je zapustil mož, katerega bo pogrešala zlasti cerkev, ki je bil neomajen in zaveden katoliški mož, kateremu je bila domača hiša svetišče, iz katerega je odmevala večer za večerom glasna molitev in v katerega hišo so prihajali le katoliški nebožni ljudi. Imel si, dragi France, res lep pogreb. Pevec Kat. prosv. društva so ti zapeli žalostinke v slovo. Uslišan si bil, kar si tolkokrat prosil pri molitveni uri v cerkvi, da bi k pokrepan ne onagal na poti v nebesa, kajti dve uri pred smrtjo si prejel svojega Boga. Počivaj v Bogu, ostale naj tolaži Bog!

Preddvor nad Kranjem. Na Zahvalno nedeljo se je preselil v boljše življenje pos. in mlinar Matija Rozman iz Sr. Bele. V jubilejni številki »Domoljuba« je bil še med 50-letnimi naročniki omenjen. Bil je res mož, kakor jih danes ni več. V življenju je preстал mnogo težkih pretresljajev. Svojo družino je ljubil z nenavadno ljubeznijo. Mnogoterim je bil s svojo veliko življenjsko modrostjo zanesljiv svetovalec. S svojo jekleno voljo je veliko deloval tudi za obči blagor. Nad 25 let je bil v obč. odboru, pri gasilcih 40 let, bil je sodni čenilec in tudi politično je veliko deloval. Potegoval se je vse življenje javno in neustrašeno za vero in narodne pravice. Večkrat je zato

bil zaničevan in oškodovan. Stal je trdno kot Triglav v svoji veri in narodnosti. Niti za las ni nikdar popustil od teh svetinj. Užival je daleč naokrog velik ugled in spoštovanje. Ugasnil je po dolgi bolezni kot sveča, ki dogori, brez smrnega boja. Pogreb pa je imel tako lep, kot še nihče, kar jih na tem pokopališču počiva. Domače naj tolaži Bog!

zakona ji je umrl mož ter jo zapustil samo s tremi hčerkami in sinom. Vstopila je zopet v poštno službo in Smarju ter se z vso ljubeznijo posvetila vzgoji otrok, katere je skrbno pripravila za življenje. Vse tri hčerke so poročene, sin, inženir Erik pa je profesor v Mariboru ter alci kot priljubljen predavatelj na kmetijskih strokovnih in stanovskih tečajih. Po dosluženih službenih letih je jublantka stopila v pokoj, katerega uživa v Smarju. Vse ji izkazuje zasluženost spoštovanje ter ji k njenemu lepemu življenjskemu jubileju iskreno častila. Bog ji daj doživeti še mnogo srečnih let!

Brdo pri Ihanu. Dne 15. novembra se je poslovil za vedno od nas naš dragi prijatelj, 43 letni Janez Kokalj. V fantovskih letih je bil član bivšega »Orlac« v Ihanu in član fantovske »Marijine« družbe. Bil je skozi celo svoje življenje pošteni. Nikdar nisem slišal kletvine ali grde besede iz njegovih ust, pač pa veliko veselega petja in družabne razpoložnosti. Kes težko je zapustil ženo in devet nepreskrbljenih otročičev, toda kljub temu je umrl s smehljajem na ustnih. Da je bil mož poščenjak in priljubljen povsod, je pričal njegov lep pogreb. Peveci so mu zapeli na njegovem domu in na pokopališču nekaj ganljivih pesmi v slovo. Vsem, ki ste čustvovali s njegovim družino ter njega samega spremili na njegovi zadnji poti v tako velikem številu, najlepša zahvala.

Raka pri Erlichem. Naš pevski zbor je spremljal pred poročni oltar svojo agilno članico Mielko Bizjakovo iz Podlpe, ki se je poročila z mizarjem Tonetom Ercekovim. Vsa vneta za lepo pesem je 16 let zodelovala pri cerkvenem pevskem zboru. Bilo srečno! — Na Brezovem je zapustil svoje gospodar Jožef Zibert. Večni mir! — Te dni se je podal, kar se pač ne zgodi vsak dan, na obisk svojev v ameriški Cleveland, France Mrgole iz Gmajne s svojo materjo. Naj poneseta naše pozdrave vsem nam ljubim in dragim onkraj morja, pa se na pomlad povrneto zdrava nazaj! Čakali ju bomo! — V Prosvetnem društvu polje novo življenje. Tudi fantovski odsek ima že potrjena svoja pravila. Naj bi složno delo rodilo bogate uspehe.

Beh. Bistrica. Pretekli petek smo pokopali Jožefa Arha, posestnika iz Bitenj. Vračal se je proti domu. Na železniškem mostu, ki drži čez Savo pri bitenski cerkvi, ga je ujel brzovlak; zdrobil mu je nogo in potolmil rebra ter ga vrzel skozi mostno grajo na tla, kamor je priletel z razbito lobanjo. Ravnik, dasi je bil že 73 let star, je bil še zelo trden, tako da se ni ustrašil nobenega dela. »Domoljuba« je rad prebiral. Ko je listal po jubilejni številki, je s ponosom rekel, da je tudi on že petdeset let nanj naročen. Bil je dober gospodar; z marljivostjo in varčnostjo si je pridobil veliko posestvo. Svojim otrokom je vedno pravil, da naj bodo verni, delavni in varčni. Razume se, da je bil tudi vnet kristjan. Naj v miru počiva na bitenskem pokopališču!

Meravže. Graditev nove ceste proti Zagorju je za letos končana. Delo je trajalo neprenehoma od junija do novembra. Dolžina izravnane črte na peški strani znaša kake tri kilometre; tudi s tlakovanjem in posipanjem so že pričeli. Ves čas je bilo zaposlenih kakih 60 delavcev, katere je županstvo večkrat menjavalo. Nadaljevali bodo baje že zgodaj spomladi, čim bodo na razpolago novi krediti. — Prosvetno društvo bo te dni pričelo z gospodinjstkim tečajem, ki bo trajal dva meseca. Vršil se bo v prostorih Ljudskega doma, kjer je na razpolago tudi kuhinja. Tečaj bo poselelo okrog 20 deklet, ki se bodo naučile mnogo koristnega za življenje.

Vrhnika. V nedeljo popoldne, 14. novembra, se je zbrala farna družina v dvorani Rokodelskega doma in jo napolnila do zadnjega kotička, da se poslovil od g. duhovnega svetnika in dekana Jan. Ketejs. Mešan pevski zbor je najprej zapel primerno pesem, nato je duhovnik g. Studen govoril v slovo v imenu fare; zatem je sledila zbor-

daj drugi Šved, Werner Gren, največji švedski industrijec, zapustil 100 milijonov, ki dajejo letno 7 milijonov rente, kot nagrado za znanstvena raziskavanja, katera bi pripomogla narodom in vsemu človeštvu do miru in sporazuma vseh ljudskih slojev. Ogromno večto bodo porabili kot nagrado za vsa dela, ki bi prinesla uspešno rešitev družabnih in delavskih vprašanj ter dela za pospeševanje narodnega zdravia.

Pravega človekoljuba ne zadržuje nevhvaležnost sveta do nadaljnega izvrševanja dobrodelnosti. — Goldemith.

Čudežno oko. Angleški list »Daily Telegraph« poroča, da je nek Anglež izumil čudežen stroj, ki zna gledati tudi skozi najbolj goste oblake. S tem »očesom« je mogoče videti letala visoko nad oblaki ali v najtemnejši noči, kakor tudi ladje, ki jih zaradi teme ali goste megle ni mogoče razločiti s prostim očesom. Prvi poskusi so se sijajno obnesli in nedvomno ho čudežno oko kmalu našlo svojo uporabo v najraznovrstnejših področjih, menda najprej pa bo služilo v vojaške svrhe.

časi — z ate, menim, morajo priti — potem bo pot, ki je draga tvojemu sreču, po volji pač tudi tvojemu očetu. Za eno vem, ki bo čakala nate! Ali ne, Rotica? Nežno je pobožal sestro po laseh, in ona je ihtel skrila obraz na njegovih prsih.

Ne razumno govoreč je stegnil fant roke; toda ko je stopil ribič med njega in sestro, se je obrnil in se opotekel po holmu. Pri ogradnih vratih se je moral prijeti za podboj. In ihtel je zavpil: »Vrnem se, Rotica! Vrnem se, vrnem!«

Hilmtruda, ki je sedela na klopi pred hišo in videla odhajati Rudlba, je sklenila roke v naročju in zamrmrala: »Stiska nad stisko! Ozri se, kamor hočeš — povsod gori hiša, povsod kličejo ljudje na pomoč!« Tedaj je prisedel k njej Kaganhart. Strah in nemir sta mu govorila iz oči. »Kaj hočeš?« je vprašala Hilmtruda.

»Poslušaj dober nasvet,« je zašepetal, »in nikar se mi ne motaj okoli bogoslužca. Gospod Vace je proti samostancem — in če bova hotela graditi, bo nama moral pač zopet on dovoliti, da si bova smela nasekati lesa za stavbo.«

Ženska je skočila kvisku, divje sovraštvo v plamtečih očeh. »Mož, tako ti povem: za najino hišo ne bo padlo nobeno drevo, preden zadnjikrat ne izdihne ta tu gori.« Stopila je v hišo.

Kmet je odšel za njo. »Ali je to baba!« je zamrmral in potegnil roko po laseh. »Zdaj bi se rada ujedala in pretepala še z grajskim!«

Čez nekaj časa so sedeli vsi v vežni izbi okoli pripravljene mize; samo mati Mathilta ni marala jesti z njimi in Rotica je ostala pri materi poleg ognjišča. Pri mizi je prevzel brat Vampo častno mesto. Vsak griljal je belil s šalami, tako da so se kdaj pa kdaj glasno zasmeljali

okoli mize in je včas celo Zigenotove ustnice sprebežnil smehljaj. Zdelo se je, kakor bi se bila grozeča senca, ki jo visela nad glavami teh ljudi, za kratko urico spremeniila v prijazno svetlobo. Najglasneje med vsemi se je smejal Kaganhart, in da bi užil dvojno tolažbo, je tako krepko segal v skledo, da je brat Vampo kakor v strahu razprostrl pred druge roke in po stari prislovcu zaklical: »Pozor! Bavarec žre, in bo požrl nas vse!«

Ko so pojedli in so hoteli možje zapustiti vežo, jim je brat Vampo zastavil pot. »Oha! Potrpite še malo! Pred jedjo smo vsi lačni pozabili moliti, pa bomo zdaj to lepo opravili in popravili! Le čakajte, pagani taki, naučil vas bom krščanstva. Zunaj pred ograd postavijo Boga in hišo naj jim varuje — kajne, to bi vam bilo po volji? Toda da bi molili in se zahvalili, tega noče nihče! Nazaj za mizo in ponavljajte, kar vam bom govoril!«

Brat Vampo je sklenil roke in začel z zvonečim glasom moliti. Zigenot se je vdal prvi, nato so pritegnili tudi drugi. Le neme ustnice matere Mathilte se niso zganile; s temnim pogledom je ošinila meniha in položila suho zel na ogenj; in zgorevajoča steblika je napolnila izbo s težkim vonjem.

Uro nato se je poslovil brat Vampo od ribičeve hiše. Na poti proti domu mu je delal družbo Viho, ki je nesel v težkem lagviču novo zalogo posttrvi in čuk za samostance.

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je **Kmečka zveza!**

na deklamacija mož, žena, fantov, deklet in otrok. Ta deklamacija je bila tako lepa in pristrana, da so je mnogim orosilo oko. Pozdravila so odhajajočega g. dekana vsa cerkvena in izven-cerkvena društva. Gospod župan se je toplo zahvalil za nesebično delo, ki ga je g. dekan vršil v 18 letih svojega delovanja na Vrhniki, ne le na verskem, ampak tudi na gospodarskem in prosvetnem polju ter želel njegovemu delu na novem službenem mestu pri D. M. v Polju obilo božjega blagoslova. Slednje je pevski zbor zapel še eno pesem. — Gospod svetnik se je v izbranih besedah toplo zahvalil za vso naklonjenost ter prav toplo priporočal toliko potrebno edinost. Obljubil je, da se bo nns spominjal v svojih molitvah in želel nam čame in večno sreče.

Bučka na Dolenskem. Neizprosa smrt je pretrgala nil življenja trem našim najstarejšim kpljonom: 80 letnemu učiteljarju Janezu Mergole iz Jermanvrha, 82 letni samski posestnik Uršuli Metek in iz Jarčka ter skrbni 78 letni gospodinj Ceciliji Krkovič iz Dul. Vsi trije so bili »Domoljubovci naročniki. Večna tuč naj jim svetili! — Martinova nedelja je bila letos nenavadno lepa. Splošno so vinogradniki zadovoljni z vinskimi pridelki. Ko bi ga mogli spraviti še v denari! — Martinovanec se je letos izvršilo po domovih, v družinskih krogih, brez vseh nerodnosti. — V bližnjem se adventu od 5.—12. decembra bo tu sv. misijon. Vodili ga bodo št. gg. lazaristi iz Ljubljane.

Iz naših društev

Komenda. Fantovski odsek uprizori v nedeljo, 28. novembra ob 3 popoldne v društvenem domu v Komendi igr »Podrti križ. Pridite!

Št. Jernej. V nedeljo, popoldne bo v dvorani igr »Grobovic, Vabimo k tej rani prireditvi. Pri tej predstavi se bomo zopet spomnili svojih rajskih, ki so nam tako dragi. Pojdimo!

Zagorje ob Savi. Prosvetno društvo priredi v nedeljo zvečer lepo otroško igr »Grudica. — Splošno se nam obeta letošnja sezona v Zadrskem domu mnogo lepoga in poučnega, zato bi to delo zasluzilo več zanimanja. — Po večletnem zastoju smo letos opazili precej novih hiš, ki so si jih postavili rudarji, ki jim je rudniška uprava naklonila brezobrestno posojilo za zidanje. Tudi kmetom se je to poznalo, ker so nekaj zastužili z vozno živino, tako da si zadnji čas komaj dobil nezaposlenega konja. — Izboljšanje rudniške ko-

njunktura se pozna tudi nam kmetom, ker smo kljub dobri sadni letini svoje sadje lahko spravili v denar. — 17. novembra smo pokopali malo Berto Odrazek, ki se je ponorečil tako opekla, da je podlegla bolečinam. Žalnočim staršem našo sožalje.

Prehajanje pri Litiji. Naš »fantovski odsek« še dalje priroja tedensko sestanke in sicer ob četrtkih. — Knjižnica Prosvetnega društva je vsako nedeljo in praznik odprta po popoldanskem cerkvenem opravilu v župnišča. Knjige izdaja knjižničar Joško Breskvar. Segajte po njih! — Za Božič pripravljamo lepo versko igr v 5. dojanjih »Pedrti križ. Režijo vodi naš g. župnik.

Št. Vid nad Ljubljano. Blaž Potočnikova čitalnica je priredila že dva skrbno pripravljena prosvetna večera, ob prav zadovoljivi udeležbi. Prihodnji prosvetni večer bo 8. dec. ob 8 zvečer, kateri bo posvečen dr. J. Ev. Kreku. — Dramski odsek čitalnice je igral za otvoritev sezone dramo »Hamlet« v splošno zadovoljstvo. Igru so pomogli v nedeljo, dne 28. nov. pa pridite pogledat igr »Glavni dobitke. — Tudi sv. Miklavž nas bo obiskal, in sicer odrasle v nedeljo, 5. dec. ob 7 zvečer, otroke pa ob 5 popoldne v Ljudskem domu. — O Božiču boste videli na našem odru »Petrickove poslednje sanje. — Tudi fantovski odsek in dekliški kroček sta pričela zopet z rednim delom.

Bučka na Dolenskem. Na Martinovo nedeljo smo imeli ustanovni občni zbor Kat. prosvetnega društva. Po jutranji maši so se fantje, mošje, žene in dekleta zgnihli v društveno dvorano in jo dočela napolniti. Nato je g. Solski nadzornik v krašnem govoru orisal pomen katoliške prosvetne organizacije. Nato je bil izvoljen odbor. — Za fante se bo osnoval fantovski odsek, v katerega vabimo vse dobro misleče fante. Pa tudi druge mošje, žene in dekleta naprošamo, da pristopijo v društvo, da bi katoliška prosveta združila vso našo majhno, pa lepo fano pod svoje okrilje. Bog živi!

Crače. Prosvetno društvo je pripravilo za nedeljo, 28. novembra, Majdičovo dramo »Gospod mora biti«. Predstavi bosta ob 15 in ob 20. Vsi vljudo vabljani!

Sodražica. V nedeljo, 28. novembra, ob treh prirediti prosvetno društvo in fantovski odsek pevsko in telovadno akademijo, združeno s prazniko zedinjenja. Na sporedu je več krasnih pesmi, ki jih odpoje deloma moški, ženski, deloma pa močan mešani zbor, dalje govor in na-

kaj lepih telovadnih točk. Vabimo vsa okoliška bratska društva kakor tudi vse naše domače prijatelje, da se te akademije polnoštevilno udeležijo in tako pokažejo svojo zavednost. Dog živi!

Podbresje. Pevski zbor prosvetnega društva priredi v nedeljo, 28. novembra ob 3 popoldne v gasilni dvorani pevsko prireditev, pri kateri izvaja poleg lepih pesmi zanimivo zgodovinsko spevoigro »Adam Kavbarci Vabljeni vsi!

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 25. nov.: 13.15 Magistrov trio. 18. Radijski orkester. 18.40 Slovenščina za Slovence. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabavni kofički. 20. Koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice. 21. Večer vesele glabe. 22.15 Večer vesele glabe. — Petek, 26. nov.: 11. Solska ura. 18. Zenska ura. 18.20 Plošče. 18.40 Francoščina. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20. Prenos koncerta Umetniškega društva iz Maribora. 22.30 Angliške plošče. — Sobota, 27. nov.: 18. Radijski orkester. 18.40 Pogovor s poslušalci. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20. O rusanci politiki. 20.30 Pisan večer. 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 28. nov. 8. Prenos slovenskega bogoslužja iz Kočevja. 8.40 Verski govor. 9. Čas, poročila, spored. 9.15 Plošče. 10. Koncert Radijskega orkestra. 11. Otroška ura. 13.15 Nastop učencev ljudske šole v Kočevju. 14. Gospodarstvo na Kobovskem. 16.30 Tamburaški zbor. 17. Veda v službi mlekarnarja. 17.30 Nastop dijakinj in dijakov drž. real. gimn. v Kočevju. 19.30 Nac. ura. 20. Prenos nastopa slepe mladine iz zavoda v Kočevju. 20.45 Plošče. 21.15 Orgelski koncert iz cerkve v Kočevju. 22.20 Kočevski lovec in kmetička godba. — Ponedeljek, 29. novembra: 18. Zdravstvena ura. 18.30 Domači napisi. 18.40 Kulturna kronika. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zanimivosti. 20. Gregorčev kvintet pihal. 21. Plošče. 21.10 Radijski orkester. 22.15 Prenos iz restavracije »Emonca. — Torek, 30. nov.: 18. Švicarska godba. 18.40 Problemi demokracije. 19.30 Nac. ura. 19.50 Zabavni tednik. 20. Nastop mladih pevcev. 21.15 Čitne solo. 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 1. decembra: 9. Čas, vreme, poročila. 9.15 Šolska proslava narodnega praznika. 10. Prenos cerkvene glabe iz ljubljanske stolnice. 11. Naše vojaške gošbe igrajo. 11.30 Radijski orkester. 17. Pevski koncert. 18. Mladinska ura. 18.40 Vaške table in vaška imena. 19.30 Nac. ura. 20. Prenos. 22.15 Radijski orkester.

Gustav Strliča:

Ogljarji

Sicer se pa repenčite nad menoj, že preden sva se dobera spoznala in to ni pravi! Naj me opremi vaš deček, da dobi zdravila!

— Nimamo denarja, je mrko odjeknilo iz ogljarja.

— Nisem vas vprašal zanj!

Zdravnik dr. Bregar je bil že nekoliko nejevoljen. Podal je Agati roko in začutila je v nji stotak. Hotela se je zahvaliti, a pogledal jo je osorno, da je umolknila. Janeza je kot za kazen prezrl in že je stopal po ozki stezi med brezami.

— Morda vendarle ni tako napačen ta padar, je grknil Jeriša in zapodil desetletnega sina Tinčka, naj gre za gospodom doktorjem in naj se obnaša lepo in dostojno, kot se je naučil v šoli. Ko mu je pa Agata pokazala stotak, je drobno zazvižgal in komaj slinilo dejal:

— No, kakšen človek je vendarle še dober na svetlu!

Tinček je prinesel mali Jerič zdravila. Mati jih je vživala v mala nagrbljena usteca, ji govorila ljubezvene besede, gladila znojni drobnl obrazek in šepetala sebi besede tolažbe, upajoča do konca. Otroče pa ni okrevalo.

Zgodnja pomlad se je spet prevrgla v zimo. Dež se je vsul in po tem sneg, ki je hitel kot bi ga Bog sipal z nebe. Barja je divje tutila in rohnela. V nizavi, kjer je na ravnini domoval Jerišev gospodar, lesni trgovec Drmolja, je burja napravila izdatno škodo. Več hiš je razmajala, a na Drmoljevem je kar odnesla s seboj streho in se šele potem pomirila.

Tudi v hribih je tisti dan, ko je Jeriča umirala, posebno divjala in lomila šibko drevje. Tiste moči pa le ni imela kot na ravnem in se je morala nposled umakniti.

57

Umirajoči otroček je ves čas ležal mirno in gledal predse ter kakor zamišljen prisluškoval borbi prirode tam zunaj.

Mati Agata je držala ob njem lušarsko rdečo svečko. Često je že menila, da je Jeriča zgasnila, pa je spet globoko vzdihnila in povzela zdravilo, ki ji ga je ponudila mati, zatisnila trenutno oči ter se spet zastrgela predse.

Naposled je mati vendar spoznala, da otrokovo življenje res ugaša. Poklicala je druge in spet prižgala svečko, jo držala pred umirajočo in ji delala križe na čelo.

Otroček je zavil oči, nekaj zašepetal in že ga ni bilo več. Vsi ogljarjevi so zajokali, mati se je vrgla na drobno truplo in ihtela, oče se je vnel na ložišče, si zakril obraz z rokama in občepel nepremičen in mrk, kakor bi bilo umrlo vse okoli njega. Čutil je smrt iz njen diha. V ozki koči mu je bilo, da sedi tudi poleg njega in ga tišči, silil vanj, naj se umakne in mu da prostor, da ga je bolno čustvo trenutno obvladalo in se je zasolžil tudi sam.

Najstarejša hčerka, Vera, je obstala molčeča poleg mrliča. Tiho si je brisala solze in strmela v blede obrazek svoje mrtve sestrice, ki jo je ljubila, kakor je ljubila vse svoje drage z veliko, globoko, res požrtvovalno ljubeznijo. Da, ona je bila najbolj molčeča in najrajši je imela svoje brate in sestre. Za vsakega je trepetala in se bala, če mu je pretila najmanjša nevarnost ali nesreča. Če je opazila, da je primanjlovali jediti, se ni nikoli oščajala ter je kar odhitela od skleda, da je ni prenegala skušnjava in ni zajemala predolgo. Smatrala je za usko dolžnost, da potrpi več kot drugi, ker je bila starejša in rada se je odpovedala vsemu. Oče jo je ljubil bolj kot druge otroke, a sam se tega ni zavedal. V vsem njenem ponašanju je bilo nekaj privlačnega, nežnega.

Ko je Vera opazila, kako mati plaka in drugi jokajo in trpe, jo je takoj predramilo materino tarnanje. Da, revica mama je bila vsa zbegana in potrta. Zdaj je deklica takoj zatrla lastno bolečino

in skušala potolažiti mater. Potem je pomirila svoje mlajše bratce in sestrice, jim pripravovala o Jeriči, da je angelček, ki z slatimi perotini leta po nebu in se sprehlja pod zvezdami ter jo bodo lahko videli kot drobno iskrico, blestečo se na Rimski cesti, kamor hodijo božji krilateci gledat na zemljo.

Da bi materi olajšala delo, je odhitela sama v mesto naročiti krsto za otroka. Oglasila se je tudi v župnišču zaradi pogreba, kjer je zvedela, da pride duhovnik do kriležja ob glavni cesti, a do tja da naj kar prineso mrličko, saj jih bo tam že čakal.

Nato je morala še k sosednjemu ogljarju Jakobu, da je otroka nesel. Jakob je bil suh in visok kakor žrd. Prišel je drugi dan že na vse jutro prazne obločen in umit, kakršnega še ni videla nikoli in so vsi Jeriševi mislili, da je ta človek vedno črn, saj se je umil komaj vsake kvatre.

Jakob je bil glasen in živahen. Domneval je, da s svojim hrupnim govorjenjem in robanjenjem dela dobro voljo. Gospodinj je govoril o lepem vremenu, jo tolažil z drugimi otroki, ki jih ima, češ da je še teh na pretek, lagal otrokom, da mu je hotel pozimi volk odgrizniti nos, ko je pogledal iz koč. Otroci so mu verjeli. Opisoval jim je živo, mahal z rokami, se pačil in kazal, kako je ponči prilomastila voljša mrcina, praskal po steni in kako mu je Jakob odprl.

— Pa je kar puhnil vame, jaz pa zadnji hip aumen vrata nazaj in se zaprem. Šele tedaj sem opazil, da sem mrh pripril rep, saj se je drl kakor otrok, če je tepen s palico, in skakal okoli kolibe. Pa sem vzal svoj pipec in rep odrezal. Ha, za spomin sem ga odrezal. In potem je puhnilo in zatutilo, volka pa ni bilo več.

— Kje imate zdaj tisti rep? je vprašal Tomažek.

— Vidiš ga, Tomaže nevernega! All meniš, da ga s seboj nosim? Doma ga imam za spomin. Pa kočo pometam z njim, saj je velik in košat. bolj kot od lisice. Kaj se ve, če ni bil to sam

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Več zadrúžnega duha

Treba je, da začnemo z delom za zadrúžništvo pri temelju, in sicer takoj in vztrajno. Iz prej povedanega vemo, da je temelj vsake zadrúge močan zadrúžni duh njenega članstva. Snovanje novih zadrug katerokoli vrste brez tega temelja je zgrešena stvar! Pa ne samo to. Nove zadrúge, ki so zaradi pomanjkanja zadrúžne miselnosti že ob rojstvu zapisane nealjavni smrti, so grobokopi zadrúžništva sploh. Kajti vsaka propadla zadruga zada zadrúžni ideji huji udarec mimo vse agitacije, ki bi jo širili še tako prevejanji nasprotniki zadrúžništva. Ne dosti manjši škodljivce zadrúžne misli so zadrúge, ki životarijo na papirju. Če bi prepotovali našo slovensko zemljo, bi jih našli takih zadrug vse polno na vseh krajih. Kakor suhe veje so na zadrúžnem drevesu, ki oznanjajo, da je drevo bolešno... S krepko roko odsekati vso to suhljad od zadrúžnega drevesa bi bila važna naloga naših zadrúžnih delavcev. Če z zadrúgo ne gre, dobro: proč z njo! Čemu v slabo ime riniti vzvišeno zadrúžno idejo! Saj se ne da nič s silo napraviti. Sila ni nikjer dobra. Zato je zgrešeno mišljenje, češ, samo da enkrat zadrúgo ustanovimo, potem bodo zadrúgarji pa tudi drugi že videli njene blagodati in se je bodo odklenili. Slab račun! Nič ne bodo videli in nič blagodati čutili, ker je organizem že ob rojstvu bolan in mora kmalu shirati. Zakaj zadrúgarji, ki mislijo zadrúgarji postati šele, ko bodo na svoji koži čutili dobroto in korist zadrúge, nimajo v sebi vere v zadrúžne ideje, nimajo v svoji notranj-
ičini zadrúžnega duha, ki jamči za

uspeh. Če so v zadrúgi v večini, taka zadrúžna organizacija sploh ne bo mogla prebroditi prvih, začetnih težav in bo propadla še preden je mogla zaživeti.

Začeti je treba drugače. Kmečkemu ljudstvu je treba vcepiti vero v moč zadrúžništva, ki sloni na zdravi zadrúžni miselnosti. Danes je kmet v težkem gospodarskem položaju in na vse strani išče izhoda iz težav. Kar ima naprodaj je poceni, kar mora kupiti je drago. Kje je vzrok? Preden pride kmetov pridelek na mizo potrošnika (konsumenta), je pri njem zaslužila vrsta vmesnih organov. Ves ta zaslužek teh »posredovalcev« je šel predvsem iz kmetovega žepa. Prav isti postopek je pri nabavi potrebščin, ki jih potrebuje. Koliko ljudi dobro živi na kmetov račun! Kmet pa ne zabavlja nad njimi in se ne jezi nad samim seboj, ki si ne zna in neče pomagati, pač pa nad oblastjo, ki ničesar ne ukrene, da bi kmetu zaščitila... Če mu pa začneš pripovedovati, kako bi si sam lahko pomagal, če bi si ustanovil nabavne in prodajne zadrúge, kjer bi šel dobiček njemu v žep, bo skomignil z rameni in obrnil hrbet. Kajti to ne gre, da bi bil skupaj s tem in tem sosedom, ki sta se skregala... Malenkostne osebne zadevice so mu z srca izrinile čut za skupnost. Treba je najprej preobraziti njegovo mišljenje, izruvati iz njegove duše ves plevel predsodkov, krivih naziranj, jeze, sovraštva, pa zasaditi vanj zlahkno rastlino, ki se ji pravi zadrúžna zavest, duh skupnosti.

Koliko slovenski kmečki človek danes na svoji zemlji preveč trpi! Ko črna živina gara od zore do mraka, da je ves pretegnjen in zdelan. Pa še zemlja ni tako obdelana, kakor ga

učijo. Sam ne zmore za drage stroje, ki bi mu prihranili cele gore truda in znoj. Pa bi se dali nabaviti stroji skupno — vsa vas, vsa občina. Toda tega, da bi s svojimi deleži, s svojim denarjem pomagal kupiti stroje, ki ne bodo nikoli njegovi, tega ne more. Bo raje še naprej vlekel. Če se pa končno vendarle posreči vnetemu zadrúgarju, da spravi kmete v strojno zadrúgo, je zelo nevarno, da bodo dragoceni stroji kmalu pokvarjeni: kajti zadrúžnik brez zadrúžne zavesti in duha bo zamahnil z roko: »Saj mašina ni moja! Zadruga jo bo že dala popraviti!«

Zaradi svetovne gospodarske stiske so začle naše denarne zadrúge v težek položaj. Tako pravimo. Denar je v njih zmrznil in ga ni moči dobiti ven. Kriva je gospodarska kriza. Oni pa, ki so — polni in prepolni pristnega zadrúžnega duha — pred leti navallili na naše hranilnice in posojilnice, znesli iz njih kupe denarja in ga doma spravili v nogavice ter tako pognali solidne, močne in dobro stoječe zadrúge v obupno stanje, ti niso nič krivi... Oni so samo svoj denar vzeli ven, kar imajo vendar pravico! Kaj bo z zavodom, ki jim je leto za letom večal njihov kupek z obrestmi, to ni zanje važno. Tukaj je bila kriza, tukaj! In tukaj je kriza še sedaj. Kolikokrat beremo, da je temu pa onemu zgorelo toliko in toliko »jurjev«, celo takim, ki bi jim ne prisodili, da imajo denar. Naše posojilnice po kmetih pa, ki so toliko dobrega storile kmečkemu stanu, da so ga rešile iz rok oderuhov in krvososov, so v krizi... Res, v krizi so, ker je v krizi zadrúžni duh. Rešimo naše ljudi te krize, krize zadrúžnega duha, pa bo tudi denar spet na razpolago. Ponekod, in po večini, pravijo, da so ljudje zgubili zaupanje v denarne zadrúge. V čem je zaupanje? V zadrúžni zavesti, ki ve, da denar ne more biti nikjer bolj varen kot v domači hranilnici, pri kateri imajo sami vedno možnost, da poslovanje in

bognasvaruj. Pa sem ga prikrajšal za rep. Ha, hu, ha! Kajne otroci, da sem tišek!

Otroci so ga gledali kakor kako čude. Spoštovanje je raslo v njih srcih in oči so se jim kar iskrite, da so trenutno še pozabili na svoje mrtvo Jerico.

Potem je Jakob pil z očetom žganjico, trzal spet obraz, govoril o žganju, ki je strup in ki ga nihče ne sme piti, da ga sanj sploh ne pokusi, a če človek nosi trileča, ga mora za korajšbo, sicer mu je preveč hudo pri srcu. Trdil je, da mu je todaj, ko neše kakega mrtvega, kakor bi nesel tudi sebe k pogrebu in se te rinitl ne more otrresti, dokler ni truplo rajakega v zemlji.

Počasi in slovesno je vzel žebije in pričel zabijati krsto, vmes pa je ves čas govoril, kakor bi delal nekaj vsakdanjega, godrnjal, ko je opazil, da spet vai jokajo in se jezil sam nad seboj, prepričan, da ni dovolj zgovoren in spreten, saj bi jih sicer pripravil do tega, da bi na otroka kar pozabili.

Ko pa je hotel krsto zabiti, so se mu široke, goste obrvi nasršile, a globoke rjave oči so bile kar vlažne. Trdil je, da je bila žganjica tako močna, da ga je kar zasolžilo, si brisal visoke brke in se skrivaj jezil, da ne more skriti svoje mehko-be. Ko se je pa naposled obrnil k njemu Jeriša in mu dejal, da Jerice ne bo več videl, da ne bo več tega malega otročka, ki je tudi njega ljubilo in ga vlekle za lase ter se mu smejala, kadar je prišel na obisk, se je komaj še obvladal.

— Nisem mislil, da si taka šleva! je zavpil nad jokajočim se Jerišo in trdo stopil iz kože, se ozri po vremenu, se okrenil in hripavo omenil, da bo treba oditi.

Vsi so se še enkrat poslovili od rajkega otročka, ga prekrizali, pobožali in poljubljali. Vera je položila Jeric v krsto na prvi lepo podobico Matere božje, a mati ji je ovila okoli roke skromen lesen inolek.

Zdaj je počel Jakob nestrpen. Hlastno je vse odrinil in kladivo se je votlo oglasilo.

Jakob je gledal vedno bolj grdo. Hripavo je ukazal, naj se pripravijo za odhod, dvignil je rakev kakor lahno perese, pokimal in že je odnesel krsto v naročju. Kakor bi bil pozabil, da pojdejo za njim domači, se je kar pognal po hribu.

— Kam vendar dreviš? Ali pozabljaš, da gremo za pogrebom? Je zakričal Jeriša. Jakob je pokimal in pričel stopati počasneje. Za krsto je šla vsa družina in pobožno molila. Pred znamenjem na glavni cesti jih je čakal duhovnik, in ker je dal blagoslov.

Počasi se je potem sprevod pomikal dalje. Tu in tam se je še kdo pridružil, dokler niso dospeli na pokopališče med hribi.

Tenko je zazvonilo in drobna krsta je bela in v soncu lesketajoča se utonila v črni prsti. Zvonček pa je brnel in domačih je bilo, da jim mala Jerica še enkrat z drobnim, umirajočim glaskom kliče v slovo.

Počasi so se vračali. Jakob je postal prešeren in zgovoren, hotel jih je utolažiti, pa je opazil, da se zaman trudi. Umolknil je in zaostal. Naenkrat je čutil težo svojih šestdesetih let in postal je nejevoljen in betežen.

Ko se je Janez Jeriša vračal s pogreba, mu je bilo tako prazno pri srcu. Misel na mrtvega otroka ga je botela še bolj ko prej. Oziral se je skrivaj na svojo ženo in opazil, da je bleda in zaprepasčena. Da, še sedem sta jih imela, toda vedela sta, da jima je bila Jerica prav tako kakor vsak teh otrok draga, kakor vsi skupaj, in da bi za vsakim plakala z vsem svojim srenem, prav kot bi z vsakim izmed njih vsakokrat vai umrli.

Ko so se zaganjali v hrib, je pričel nagajati preec, ki si jim je zaletaval v obraz in jih zbadal.

Otroci so pričeli jokati. Bili so trudni in lačni.

Vera je dvema podala roko in jima pomagala, a Jakob je enega zadel na ramo, a drugega vzel v naročje. Zdaj, ko je imel breme, je spet pozabil na betežnost. Globoko je sopihal v breg, toda oči so mu zadovoljno mežikale.

Janez je bil ves resast in kakor trd in zmrznjen. Agata je tiho, pridrušeno ječala.

Ko so dospeli v kočo, sta se vseda vsak na eno stran ležišča, so zastrmele predse in molčala.

Pa se je oglašil Jakob. Iz nekega žepa je privlekel na dan limone in sladkor, Vera je poiskala lipovca in že je vrelo v kotličku.

Otroci so dolgo jadikovali, zeblo jih je. Ko je zaplapolal ogenj, so se kmalu potolažili, a ko so pili čaj, so vsi čutili praznik. Najbolj srečen je bil med njimi Jakob. Zavedal se je, da jim je le on pripravil ta večer, saj bi sicer revčki prezebali in tretajoči od mraza legli počivati. Ko je bil čaj skuhan, je privlekel Jakob od nekod velik kratec kruha in ga razrezal.

Kmalu nato je odhajal v svojo kočo. Gospodinja se mu je nekaj zahvaljevala, pa ga je bilo kar sram in prosil jo je, naj vendar molči, saj vse, kar je bilo, ni bilo vredno niti besede.

Ko pa je legel v svoji koči počivati, je vedel, da bo prihodnji dan brez kosila, ker je izdal zadnje dinarje, čeprav ne veliko. Toda nič mu ni bilo žal. Zadovoljen se je zvalil na svoje ležišče in kmalu sladko zasanjal.

Tisto pomlad je planinsko društvo zgradilo visoko v hribih svojo kočo. Pot je peljala samo za streljaj oddaljeno mimo Jeriševega doma. Janez se je takoj oglašil pri graditelju, ki mu je rad dal delo v hribu. In ogiljar je pomagal graditi cesto, a ponoci je nadzoroval kope, ki sta jih zlati gradili mati in Vera. Počival je sicer le kake štiri ali pet ur, a bil je vesel, ker je več zaslužil. Skoda, da je ta gradnja trajala le malo časa, saj je bila cesta že poletni zgrajena in Janez se je spet umaknil v svojo ogiljarsko kočo ter pričel sam žgati ogilja.

Leto je potekalo, a vrzel, ki jo je napravila smrt male Jerice je ogiljar še vedno čutil. Spočetka je ostal napram ženi stari dobri mož, a potem je postal nekam siten, dokler ni spet pričel z njo ljubinkati in se ji dobrikati.

njeno gospodarjenje zasledujejo in lahko spre-govorijo o potrebnem času svojo besedo.

Kriza je pri zadrugi zavednosti dolžni-kov, ki so tem ljudskim denarnim zadrugam dolžni, pa se niso potrudili, da bi svoje obvez-nosti odplačevali, četudi bi mogli, češ, saj bo vse vrag vzel, pa mi ne bo treba nič plačevati! Tudi ti, in zlasti ti, so bili zadrugniki, ki so pozabili, koliko jim je zadruga dobrega storila, pa so v lastnem samoljubju pljunili nanjo in jo pogнали v neurečo. Zadruga duha niso imeli, ki bi jih bil priganjal, da so dolžni zadrugi do-broto vračati po reku: eden za vse, ko so po-prej od zadruge prejeli po reku: vsi za enega.

(Nadaljevanje prih.)

Bog in kmet

Kaj mislite vi, katoliški kmetje, ali je mo-góče živeti popolnoma brez Boga? Le vprašajte tiste, ki ljubijo slabo in vse dobro sovražijo, ali so v nočnih urah, ko ne morejo spati, popolno-ma mirni. Ali jih ne straši nek notranji nemir? Resnica je, da je mogoče sovražiti Boga, kakor dela velika armada brezbožnežev, toda resnica je, da brez Boga ni mogoče živeti. »Zakaj v njem živimo in se gibljemo in smok«, pravi Sv. pismo. Najmanj pa more živeti brez Boga kmečki človek. Nobeno drugo delo in nobeno drugo življenje nista tako tesno povezana z Bogom, kakor delo in življenje na kmetih. V nasled-njem članku si pokličimo v spomin resnico, kako tesno je kmečki človek povezan s svojim Bogom-Stvarnikom. Saj je od tega odvisna časa in večna sreča kmetova.

Prvi stavek, ki je za vse čase zapisan v Sve-tem pismu, pravi takole: »V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. Zemlja pa je bila pu-sta in prazna. Tema je ležala nad breznom.« Teda-j pa je Bog izgovoril svoj vsemogočni: »Bodi! Na-staie so gore, doline, jezera, morja, rastline in živali. Zemlja je šestletimi zakladi je izšla iz rok božjih. Zemlja je torej lastnina božja.

Toda tedaj še nikogar ni bilo, ki bi to zem-ljo obdeloval in urejeval, oral in jo obsejal. In zato je Bog ustvaril človeka iz ila zemlje in ga postavil v raj, da bi obdeloval in urejeval.

To je bil tisti znameniti dan, ko je Bog svojo lastnino, to je širno zemljo, izročil v roke kme-ta, prvega človeka. Bog je postavil človeka kot najemnika v raj, a Bog sam se pa s tem ni od-povedal lastninski pravici.

In nadalje, od koga imate hišo, hlev, njive in travnike? Podedovali ste jih od svojih star-šev ali pa kupili. Toda popolne pravice nad zemljiščem niso imeli ne vaši očeti in tudi vaši prejšnji lastniki ne. Popolno pravico nad vsem tem je imel in tudi sedaj jo ima edino le Bog, kajti zemlja je njegova. »Jaz sem Gospod in zemlja je moja«, pravi Bog. Sinova dolžnost, ki je podedoval posestvo od staršev, je, da vest-no opravi in obdeluje zemljo. Kmetje so se včasih dobro zavedali, da jim je bila zemlja za-upana od nekega višjega Gospoda in ne morda samo od staršev. Zato so postavljali znamenja od poljskih potih in posadili križ tudi na vrh hiše. Zal da ta lepa navada vedno bolj izginja. Zemlja jim je bila sveta in so bili vrhu tega tudi prepričani, da so kot romarji in tujci v solzni dolini te zemlje prejeli njive, travnike in gozdove v zakup od Boga.

Tisti, ki imate zemljo od koga v n...mu, dobro veste, da se pravi lastnik še potem briga za zemljo, ko je že najemnik odšel najemino. Ali ne bomo isto trdili tudi o Bogu? Ali je res Bog tisti, ki se prav nič ne briga za zemljo do tistega časa, dokler najemnik zopet ne prinese najemnine. Tu veljajo besede, katere je Bog govoril po ustih Mojzesovih, da so oči božje obrnjene na zemljo od začetka pa do konca leta. Resnično, od začetka leta pa do konca obisplje zemljo z nešteti darovi in le kdo bi mogel prešteti vse dobrote, izkazane kmetu od zgo-dnje pomladi do pozne jeseni. Spomladi vam Bog s toploto pripravi zemljo, katero potem vi ob-delate in posejete. Posadite krompir, pognojite travnike in njive ter očistite drevje. Potem pa dobri Bog položi v zemljo skrivnost rodovit-nosti in rasti, kar vi nikakor ne zmorete. On je tisti, ki izlije božji blagoslov na vse vaše delo. Golo drevje okraši s listjem in cvetjem. Speče setve zbudi z blagodejnimi žarki pomladnega sonca k novemu življenju. V nekaj tednih pa že morete občudovati, kaj vam je Bog naklonil. Stojite pred krasnim žitnim poljem in cvetoči-mi drevesi. Vsako leto daje on rast in rodovit-nost zemlji, katero vi imenujete svojo, a je v resnici le božja lastnina. On vam nadalje na-polni skednje in žitnice z raznovrstnimi pridelki. On je tisti, ki leto za letom pogrinja vam in

vašim otrokom mize s pridelki, z vsakdanjim kruhom.

Ce Bog naklanja vam in vaši zemlji tako velik blagoslov, kaj pa potem vi kmetje dolgu-jete svojemu Bogu? Kot najemnik morate držati najemninsko pogodbo. Obdelovati zemljo in priznavati božjo nadoblast, to sta najvaž-nejša paragrafa iz pogodbe med Bogom in kme-tom, ali z drugimi besedami: Bodite bogaboječni in delajte v čast božjo. Nikar se ne ustrašite, če vam Domoljub govori tudi o strahu božjem. Tu ni mišljen hlapčevski in suženjski strah, marveč strah, ki zvirja iz ljubezni in hvalečno-sti do Boga. Spominjajoč se velikih dobrot, se mora kakor vsak človek tudi kmet pokloniti Bogu v hvalezni ljubezni in otroškem spošto-vanju. Naši predniki so imeli navado, preda se zoroali prvo brazdo, da so sklenili roke k pobožni molitvi: »Jaz primem za plug in za seme, katerega bom vsejal, a Ti, dobrotni Bog, pa izlij svoj blagoslov na to zemljo.« In ko je kmet stopil z žanjci pred zrelo žitno polje, so najprej zmolili očenaš in šele potem pričeli žeti. Bogaboječi kmet molj k Bogu ne samo v stiski in trpljenju, marveč tudi ob drugih pri-likah. On ne spada med tiste, kateremu bi bila vera in versko življenje neveljska obleka, ki jo obleče samo ob nedeljah in praznikih, dočim pa med tednom visi v omari. On se pač zaveda, da dá Bog sijati sonce in travo rasti tako med ted-nom, kakor v nedeljo, in zato mora služiti Bogu sleherni dan, pa naj bo delavnik ali nedelja.

Verni kmetje se ne smejo prav nič ustrašiti, če jih bodo njihovi brezverni tovariši kmalu razkričali za neumne in nemoderne. Še več! Mnogi se naravnost trudijo, da bi kmeta čimprej razkristjanili. Tu in tam so že poskusili. Toda, dobro pomnite, brezverski pridigarji ne bodo prihajali k vam kot rjoveči volkovi, marveč v ovčjem oblaku, katerim je, saj tako pravijo, za izobrazbo in pomoč. Oni bodo vam ne pre-frigan način govorili, da vam cerkev nalaga neznosna bremena, da imate preveč otrok, da si družinsko življenje lahko olajšate in da lahko delate in napredujete tudi brez molitve in iz-poljevanja verskih dolžnosti. Oni vam bodo na vse mogoče načine dokazovali, da je strah božji brez pomena, in da razderete pogodbo z Bogom, in da boste kljub temu srečni in zadovoljni. To skušajo doseči potem časopisja, letakov, broš-ur in govorov. Takšne preroke boste pač od-podili od hiše in ne boste dopustili, da bi imeli pravico prihajati pod vašo streho.

Agata ga je ljubila. Bala se je nočnega trplje-nja matere, videla je pred seboj vso bedo in tre-petala je pred gladom, a možu je bila vdana in živela se mu je. In tako se je leto po smrti male hčerke mati Agata kar nekako pomladila, da jo je bil Janez vesel. Ko pa je sedela včasih sama v gozdni senci in krpala obleko za otroke, se je prestrašila žalostnih misli, ki so jo nade-govale bolj in bolj. Slutila je, da se v nji spet nekaj spreminja in strah jo je bilo, saj je bila tako šibka in zavedala se je posledic svoje ljubezni do moža. Potem pa je spet se bolj delala. V delu je našla mnogo tolažbe in v zaupanju na Boga.

Nekega dne pa je Jeriši povedala, da se spet žuti mater. Nasmehnil se ji je in bil je vesel. Ko mu je povedala, da se boji, da ima neko temno slutinjo pred nesrečo, jo je miril in tolažil, da bo vse dobro in lepo, da bodo že živeli, saj so va-jeni trpljenja.

Kakor je Agata spočetka kar zacvela, je kas-neje jela kar vidno hirati, da je moža zaskrbelo.

Nekega dne pa je v naravnost ukazal: »Zdaj moraš takoj v dolino k zdravniku! Odlakati ne smeš niti uro več! Bojim se zate in zani, ki ga nosiš pod sročem!

Agata, ki ni imela posebnega zaupanja v zdravnike ne v zdravila, pač pa je rada kuhala domače rože, se je nekaj časa branila. Ker pa Janez ni odnehal, je naposled vendarle pristala in ce napolnila k doktorju Bregarju, ki jo je pre-gledal in najprej oštel, da so ogljarski hujši od vraga, saj vedno delajo vse po svoje in hočejo »zadeti več kot padarji, sicer bi pač pravočasno prihajali k zdravniku, ki naj jih leči potem, ko jih smrt že vleče za peto v grob.

Nato ji je povedal, da je jetična in da jo bo skušal izlečiti, toda le, če ga bo slušala, sicer bo težko kaj, saj je liak zaknela.

Ko se je Agata vrnila domov, ni spočetka hčela možu povedati, kaj ji je rekel zdravnik, saj tudi sama ni mogla verjeti, da bi bila res

tako hudo bolna. Ker jo je pa le izpraševal in hotel vedeti vse potankosti mu je omenila, kaj ji je rekel doktor in takoj pristavila, da tega niti sama ne verjame.

Janez se je zahajljal in jo potrepiljal po rami: »Ti si pa že jetična ti, taka krepka ženska!«

Ona mu je zamolkala, da jo včasih res zbada v prsih, saj temt ni dala take važnosti. Šela kesno je včasih zasultila, da je morda res bolj bolna, saj je jela suho pokasljavati. Ko pa je neke noči nenadoma pljunila precej krvi, se je neko prestrašila. Zda je šla skrivaj k zdravniku, ki ji je dal tudi zdravila in ji svetoval, naj nič ne dela, naj se preseli kam drugam iz tiste pasje kože, saj ima v hosti dosti zraka, če pa že mora biti v koči, naj bo v nji samo ponoči, a sicer naj se je izogiba kakor kuga.

Ko mu je nekaj ugovarjala, češ, da je vendar koča sredi gozda, se je razhudil in zarental, da je kar pobegnila.

Pa še nekaj ji je svetoval doktor. Ukazal ji je, da si mora privoščiti dobro hrano, da mora večkrat jesti dobro juho in si sploh kaj dobrega skuhati.

Janezovim očem nič ni ušlo. Kmalu je opazil, da je žena mnogo slabša kakor se dela. Ker je imel še ves denar, ki si ga je prislužil pri zgradbi ceste, ji je takoj dejal, da mora skrbeti zase in paziti, da naposled resno ne zboli. Prinesel ji je mesa in skuhal sta juho, ki je vsem dobro leknila.

Skromna Agata se je kar bala takega izdatka in hudo ji je bilo:

»Ali si mar pozabil, da si nameraval po-staviti hišico na hribu?«

Mož je zamahnil z roko:

»Da, da, bi že bilo, vse bi se dalo narediti, če bi gradnja ceste trajala nekaj dlje. Toda zdaj imam premalo denarja prihranjenega. Tudi go-spodar bi mi lahko odstopil tisto ped sveta in mi podaril les, kar bi ga potreboval, toda, saj več,

da bi ne šlo nič zastonj. Tudi tesar in zidar bi mi nekaj odnesla. Pa porabimo denar za tvojo bolezen! Boljši zdrava žena brez hišice, kakor hišica brez gospodinjice!«

In Agata je imela slednji dan kak priboljšek, tudi otroci so nekaj dobili, saj jih ni mogla gledati, ko so ji vsako jed sproti požirali z očmi. Prav jetična pa menda res ni bila, saj si je hitro opomogla. V koči je noselj nastiljala povsod sveže snrečje, da se je vonj zelenja mešal z dušljivim duhom dima.

Ogljarjeva je začutila v sebi novo življenje. Rada je posekala sama v gozdu. Včasih je vzela a seboj kakega otroka, živala pod smreko in sanja-rita nekam v brezkontnost. Začutila je v sebi spet blagoslov materinstva, skrivnostno tajno, ki ji je prevevala telo in jo često uspavala v sladko utru-jenost. V njeni dobri duši se je porajalo nekaj genljeviga in jasnega. Cutila je veliko ljubezen do vsega stvarstva in do človeštva sploh. Često je mislila kar dolgo uro skupaj na otroka, njene misli so se z njim poigravale, njene roke so ga v duhu pestovale in negovale. Ko se je vračala v kočo, je bila čudno nežna in mehka.

Gospodinjstvo je prevzela za tisti čas Vera, ki je skrbno pazila na skromni beraški dom in ga skušala napraviti vsaj nekoliko človeškega. Pred vhomod je obesila kos ponjave, ki ga je obrobila, tla je dnevno pometla in ležišča skušala za silo postlati.

Poletje je bilo vroče in sonce je vsako jutro pozdravilo redke vitke breze okoli ogljarjevine. Žarki so se spletali med zelenje, se mešali z di-mom, ki se je vil iz kože in pronicali globlje in globlje, le skozi nizki vhod niso mogli, previsoko so domovali in zaman so se skušali ponizati in se poigrati v mračni ogljarjevega doma.

V bližini se je uselil škorec. Dan na dan je drobil svojo pesem, ki je odmevala okoli, se lovila med vejami in se sproščala.

(Nadaljevanje.)

Opravljajte svoje kmečko delo v čast božjoi Kajti velikokrat se je že pokazalo, da so omi kmetje, ki so na Boga pozabili, da so stavbo svoje sreče zidali na posek in ne na trden temelj. V vsaki vasi imate obilo zgledov, da so oni kmetje, ki so pozabili na Boga in so zane-marjali službo božjo in molitev, popolnoma propadli. Tisti kmetje, katere je sedaj gospodarska kriza najbolj prizadela, so davno preje že pre-jomili z Bogom. Kazen ni izostala. Življenje in delo kmetovo sta odvisna od dobrote in vse-mogočnosti božje. Dovolj vzroka je, da se med svojim težkim delom večkrat spomnite na Boga. Bog je ustvaril svet v svojo slavo in zato ob-delujete zemljo v božjo čast in slavo. Npravite s jutraj dober namen, da hočete vse delati v čast božjo in ta misel vas bo vzpodbujala k za-upanju in moči tudi v težkih časih. Saj ste ven-dar v rokah božjih. In če ob koncu leta ne mo-rete šteti kakšnega posebnega dobička, naj vas tolaži prijetna zavest, da ste pač delali v čast božjo in ta zavesti je pač nekaj velikega. Kmet-je, nikakor ne bodite podobni Adamu, ki je na prigovarjanje kače raztrgal pogodbo z Bogom, ker je mislil, da se mu bodo odprle oči. Toda takoj je padel v veliko nesrečo sam in je pahnil tudi vse svoje potomce. Tako se zgodi s kmetom, ki odpove pokorščino Bogu; saj vidimo, koliko-krat pade v veliko nesrečo in izgubi posestvo.

Stojte trdno na svoji zemlji, obdelujte jo pridno in vestno, a pri tem pa ne pozabite, da ste na svoji zemlji pač najemniki in da boste nekoč dajali odgovor o tem, kako ste upravljali zemljo, katero vam je Bog izročil. sp.

Sejmi

Od 26. novembra do 2. decembra.

29. novembra: živ. Vinica pri Črnomlju in Ra-keč. — 30. novembra: živ. in kram. Gor. Planina na Notranjskem, Kočevje, kram. Tržič, živ. in kram. Turjak, Vače pri Litiji in Novo mesto. — 2. decembar: gov. in svinj. Makronog, Miklavžev sejem v Ljubljani, živ. in kram. Zagorje ob Savi.

n Živinski sejem v Ljubljani se zaradi držav-nega praznika dne 1. decembra vrši dan popre, to je v torek, dne 30. novembra 1937.

n Živinski in svinjski sejem v Krškem, ki pa-de na prvo sredo v decembru, bo zaradi držav-nega praznika dan pozneje, t. j. v četrtek, dne 2. decembra.

RAZNO

Ambrus. V Kamenvrhu je 20. novembra umri 46-letni posestnik Anton Hočevar, p. d. Ratenški. V vojni je bil ranjen na glavi vendar ni bilo vi-deti kakšne posebne poškodbe, le večkrat je tožil, da ga boli glava. Bil je videti zdrav in krepak. Pred kakimi 14 dnevi se mu je začelo gnojiti na glavi, vnela se je možganska mrena in moral je umreti. Zapuščal ženo, 6 malih otrok in lepo posestvo, ki ga je skrbno obdeloval. Škoda je moža pošteniaka. Bil je dober, skrben gospodar, naročnik »Domoljuba«, krščanski mož, ki se je rad udeleževal mesečnega sv. obhajila apostolstva mož. Priporoča se vse mv molitev in blag spom-nu. — Dne 21. nov. je bil občni zbor Prosvet-nega društva. Društvo bo praznovalo drugo leto 30-letnico ustanovitve. Je to že dolga doba, v kateri se je menjavala delavnost društva. Včasih je društvo spalo, pa se je zopet zbudilo k večji delavnosti. Društvo je imelo lepo urejeno knjiž-nico. Pred par leti, ko so bila vsa naša društva zatrta, je pa večina knjig zginila iz društvene omare. Vzel se je nekoliko spopolnila, ko smo v letošnjem letu dobili »Domoljubovo« nagrado 100 knjig. Naša želja je, da bi društvo ob svoji 30-letnici začelo še bolj krepko življenje.

Ježica. Kmet. podružnica vabi k predavanju g. Franca Liparja iz Nasovč »O ravnanju z obo-letno živino in o pomoči pri porodih«. Znani prak-tik nam bo v nedeljo, 28. novembra ob 15 v Ga-llishnem domu na Ježici razlagal ona poglavja iz živinoreje, ki so najbolj važna. Vstopnine ni!

n Duhovne vaje za žene bodo v Domu Device Mogočine od 28. novembra do 2. decembra 1937. Pričetek prvi dan ob šestih zvečer, sklep zadnji dan jutraj. Oskrbnina znaša 100 din. Prijavite se na Predstojništvo Lichtenburnovega zavoda v Ljubljani, Ambrožev trg.

Mislila je, da
je Stanko-
tova srajca
bela...

...dokler ni vzel na rame Jernejčka,
katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izogonejo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION
pere sam

Neka kneginja iz stare Avstrije je bila častna poveljnica domobranskega polka in nekega dne se ji je zardelo, da si mora ta polk, ki je bil ravno na odmoru, ogledati. Spraševala je vojake o vojnem poteku, o tem in onem in ko je prišla do Graparjevega Francaeta, ga je sočutno vprašala: »Kje pa ste bili vi ranjeni?« France ni bil vajen besede izbirati, zato je kratko odgovoril: »Na r...« »Kako, kako, ni-

sem razumela,« je vprašala kneginja dalje. V tem je priskočil na pomoč stotnik, ki je kneginji pokorno javil, da je to majhen kraj blizu Sa-rajeva.

★

»Moj sin bi rad poročil vašo hčer. Ali va-kako se dobro kuha?«
»Ve, če ima zadostno sredstev. Ali va-sin, kako se pride do teh sredstev?«

Brzoparilnik „GAMA“

domač proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejše izdeluje

Črni Podržal, ig pri Ljubljani

10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

»Ubožec, škoda zanj, ker ima vedno opraviti pri vas radi oči.«
 »Da, ni nobene pomoči, vsako reč vidi dvojno.«
 »Škoda zanj, gotovo ne more dobiti nobene službe.«
 »Ravno narobe, elektrarna ga je najela, da bere števec.«

Brinje in fige

prvovrstno blago dobite pri (trdki) **FRAN POGACNIK d. s. o. z., LJUBLJANA** Tyrševa (Dunajska) c. 33. Javna skladišča (Baikan)

Mihec je bil silno radoveden, petleten fantek. Imel je malega brata, ki je pravkar ahodil. Motilo ga je pa, ker je bratec imel nekoliko upognjene noge.

»Mama, pravi nekega dne, ali je Tinček prišel z nebes?«

»Kajpada. Čemu pa vprašuješ?«

»Ker, če je tako, potem je najbrže na noge prišel, ko je prišel z nebes.«

AL. PLANINŠEK — Ljubljana

Beethovnova ul. 14 - Telefon 35-10

Izpostuje vse bančne, kreditne posle, nakup in prodaja **HRANILNIH VLOG** najugodnejše proti takojšnjemu plačilu.

Stražnik je stopal za jetnikom, ko potegne veter ter jetniku odnese klobuk.

»Glejte, moj klobuk je odneslo, ali naj skočim za njim?«

Stražnik: »Ne boš me! Za njim skočiti, seveda in pobegniti. Tukaj stoj, pa jaz skočim za klobukom.«

Ženske snežke .. Din 69⁰

ANT. KRISPER

MESTNI TRG 26

NOVOST!

Blago imamo pregledno razstavljeno z vidno označenimi cenami na prodajalnih mizah. Izbira je lahka. Postreženi boste samo na Vašo zahtevo.

ANT. KRISPER - LJUBLJANA

MESTNI TRG 26

STRITARJEVA UL. 1-3

Zdravnik: »No, danes se mi zdite nekoliko bolj-ši. Ali ste sledili mojemu navodilu ter vživali več živalske hrane?«

Dobernik (bolan v postelji): »Seveda sem, a težava je. Oves že še spravim doli, rezance pa nikakor ne morem.«

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

Pijte samo **PLANINKA** zdravilni

PLANINKA

čaj

• plombranih paketih po Din 20 - in Din 12 -

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Špela: »Včeraj sem videla tvojega moža na cesti, a on me ni opazil.«

Jera: »Da, da, pravil mi je...«

Brinje

novi oddaja po ugodni ceni

Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5⁰. Naročniki »Domoljubac« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozioroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Priložbina za male oglašje se plačuje naprej.

Vajenca za kovaško obrt takoj sprejemem. - Hrana in stanovanje v hiši. - Anton Kunc, kovač Sinjagorice, Vrhnika.

8 mesecev bre-
Bravo, jo proda Vidmar Marija, Plešivica 5 p. Brezovica.

Čevljar, gomočnika sprejme takoj Alojzij Novak, čevljarski mojster, Hlepce p. Velike Lače.

Sprejme se gospodarski pomočnik, trazen in nekazilec, a 1. januarjem ali prej; za vsa kmečka dela, opravljanje živine in molže krav, plača Din 250⁰ mesečno. Pismene ponudbe na upravo Domoljuba; pod »Pomočnik« št. 18456.

Lepo domačije v občini Trebelno oddam v najem meseca decembra t. l. Fr. Kostanjevec, Nemškavac št. 31, p. Trebnje.

Slamereznica ročno, prodam ali zamenjam za motorno. Prijatelj A., Vinice 17, Sodražica.

Nevestam! 97 skoraž popolnoma novih šivalnih strojev, ki štikajo in krojajo, po zares nizkih cenah na prodaj samo pri »Prometu« (nasproti križanske cerkve) v Ljubljani.

Lepa hrava simondol-ske pame, dobra mlekarica, od 23/2. na času, na prodaj. Vrtačnik, Viš 44

Svete hipe vseh velikosti po najnižjih cenah. Jaslice že od Din 2⁰⁰ naprej. Trgovci znaten popust. Franc Konjedič, keramik, pošta Stražišče pri Kranju.

Dehtec zdravo sprejme 3 ženska družina. Veno Stožice št. 166 p. Ježica.

Kvornim vlogo hranilnice v Kranju do zneska približno Din 2.000⁰. Ponudbe pod: »Koliko procentov zahtevate« št. 18356 na upravo Domoljuba.

Slamereznica že rabljeno, kupim. Celik U., Volka p. Poljane.

Šivane čevlje smučarske in drugovrstne, trpežno izdelane, nudi Jernej Jeraj, Zapogorje št. 10, Smetednik.

Potrebujejam dekle za h 2 kravama, 8 prašičem, za poliska in hišna dela. - Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Vajenca« št. 18452.

Hostanijev les in drva za kurjavo kupujem skozi vse leto. Drago Hadl, Novo mesto.

Čevljarskega vajenca sprejemem z vso oskrbo. Zagar Lovro, Lenco 28, Gorenjsko.

Prodajam hravo 7 mesecev brojo, brez napake. - Glince 15, St. Vid nad Ljubljano.

LJUDSKA POSOJILNICA

V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,

v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Novo vlogę vsak čas razpoložljive

obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUBA«!